

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXII Nr. 19

LIBRARY

KETVIRTADIENIS, RUGSĖJO [SEPTEMBER] 16, 1982

KAINA 25 c.

SEP 17 1982

KASDIEN

STATE HISTORICAL SOCIETY
OF WISCONSIN

Jaunųjų darbininkų kalbė

PASAULINIS BANKAS RIEDA PAKALNĖN VIRVĖ PASIKARTI LIŪDNAS VAIZDAS

Pasauliniam bankui (World Bank) priklauso 144 šalių. Bankas įvairioms šalims ilgalaikėmis paskolomis siekia vystyti kapitalistinę ekonomiką. Kitaip pasakius, šis bankas yra kapitalistinio pasaulio ekonomikos nugarkaulis. Niekas taip nepermato kapitalistinio pasaulio ekonominę situaciją, kaip šis bankas permato.

Bet štai ką jis sako: šis dešimtmetis kapitalistiniame pasaulyje bus nedarbo ir kapitalistinio pasaulio šalių biednėjimo dešimtmetis. Ypač bus sunkus dešimtmetis neisvysčiusioms šalims, kai jau ir dabar bilijonas žmonių gyvena absoliutiškai skurde.

Nabagas kapitalizmas paseno, negaluoja, rieda pakalnėn.

o o o

Pasak šio banko, sparčiausiai pakalnėn rieda Jungtinės Valstijos. Girdi, jeigu prieš metus JAV nacionalinių pajamų vienam žmogui buvo septintoje vietoje, dabar jau devintoje vietoje; JAV pralenkė Prancūzija ir Olandija.

1980 metų statistikos duomenimis, JAV nacionalinės pajamos vienam žmogui per metus buvo \$11,360, o tokios Šveicarijos net \$16,440, Vakarų Vokietijos \$13,590, Švedijos \$13,520, Danijos \$12,950 ir t. t.

Turint galvoje, kad prez. Reaganas su savo reagonomika šalies ūki varo nuo koto, tai labai galimas daiktas, JAV po metų kitų dar toliau nuriedės pakalnėn palyginus su kitomis industrinėmis šalimis.

o o o

Prieš daug metų automobilių pramonės magnatas Fordas pasikvietė automobilių darbininkų profsąjungos tada buvusį prezidentą velionį Walter Reuther pasigirti, kad į įmonę įvedė robotą (dar tada prototipą). Walter Reuther, pripažinęs robote tobulumą, Fordo paklausė: o kiek jis pirsks automobilių?

Robotai automobilių neperka, automobilių neperka ir bedarbiai, kurių šiuo metu Amerikoje yra daugiau kaip 10 milijonų. Štai kur šuniukas ir pakastas, kai automobilių pramonės kompanijos liarmuoja, jog rugpjūčio mėnesį automobilių pardavė net 35 procentais mažiau, negu pernai rugpjūčio mėnesį.

Nedarbo didėjimas, socialinio aprūpinimo programų siaurinimas yra kapitalistinės Amerikos krašto ūkiui virvė pasikarti.

o o o

Wall Streeto biržoje vertybių popieriai pasiškėjo šuoliais. Tai ženklas, kad kapitalų investoriams saugiau pinigai perkelti į akcijas

Užsiėmimas radijo aparatūros ir prietaisų montuotojų dirbtuvėse; jam vadovauja gamybinio mokymo meistrė Genutė Latvienė.

Baigiau Vilniaus 21-ąją technikos mokyklą,—šiuos su pasididžiavimu tariamus žodžius gali išgirsti daugelyje respublikos įmonių ir organizacijų. Praėjusiais metais mokykloje mokėsi apie pusantro tūkstančio vaikų ir merginų. Čia ruošiami jaunieji darbininkai mašinų gamybos, radioelektronikos, poligrafijos pramonei.

— Mūsų mokykloje dirba vieningas kolektyvas. Kiekvieno pedagogo, gamybinio mokymo meistro tikslas dovanoti būsimajam darbininkui ne tik specialybės gilią žinią, bet ir kuo daugiau dvasinių

negu laikyti bankuose. Bet ar perkelti į akcijas neš didesnius pelnus, prašosi klausimas, kai šalyje liaudies pragyvenimo lygis krinta.

Yra sakoma, kad akcijų birža yra krašto ūkio barometras. Vadinas, brangėja akcijos, krašto ūkis stiprėja. Tačiau turint galvoje, jog praėjo tie laikai, kad kainas reguliuoja rinkoje pasiūla ir paklausa, o atėjo laikas, kad jas reguliuoja monopolijų pelnai, tai, kad akcijų birža yra krašto ūkio barometras, labai abejotina.

o o o

Centzo biuro duomenimis, praeitais metais Amerikoje skurdžių armija padidėjo iki 31,8 milijono žmonių. Tai yra, visų šalies gyventojų 14 procentų yra skurdžiai, kurių keturių asmenų šeimų per metus pajamos nedidesnės kaip \$8,351. Tačiau daugumos jų daug mažesnės.

Nors akcijų biržoje investoriai kelia orgijas, bet vaizdas vis tiek liūdnas, kai milijonai žmonių vos suveda savo biudžeto galus. Ir vargiai kada jie suves, jeigu iš karinio biudžeto bilijonai nebus perkelti civiliniams reikalams,—vieškelių, pigių namų, ligoninių statyboms, viešiesiems darbams, kad tam nežmoniškam neužimtumui būtų padarytas galas.

S. J. Jokubka

vertybių,—kalba mokyklos direktorius, Lietuvos TSR nusipelnęs profesinio techninio mokymo mokytojas Vytautas Vaičiūnas.

Moksleivių žinių lygį apibūdina mokymosi rezultatai: iš praėjusiais metais baigusiu tūkstančio jaunu kvalifikuotų darbininkų kas antras mokėsi tik labai gerai, beveik pusė moksleivių turėjo aukštesnes darbininkų kategorijas. O tai pasiekta taikant naujus dėstymo metodus, o taip pat naudojantis turtingomis laboratorijomis, gerai įrengtais mokymo kabinetais.

Turininga moksleivių užklausinė veikla. Beveik visi auklėtiniai dalyvauja techniniuose ir meniniuose būreliuose. Daugelis jaunuolių aktyviai dalyvauja internacionalinio klubo veikloje. Jo pavadinimas "Aplink pasaulį". Vyksta internacionaliniai vakarai, susitikimai, kelionės. Ypač suaktyvėjo šio klubo veikla, rengiantis TSRS įkūrimo 60-mečiui. Iš visų šalies kampelių ateina laiški, kuriuose pasakojama apie įvairių respublikų darbo žmonių laimėjimus, sumanymus, svajones. Dalyvavimas klube—kiekvienam moksleiviui puikius internacionalinio auklėjimo pamokos.

Neseniai mokyklai už pasiektus laimėjimus įteikta TSRS Ministrų Tarybos, VPSCT ir VLKJS Centro Komiteto pereinamoji raudonoji vėliava.

Zina Adomavičiūtė

TRUMPAI

— Senatas pasisakė, reikalui esant pavartoti ir ginklą prieš Kubą sulaukymui jos tariamos ekspansijos Lotynų Amerikoje.

— General Motors uždarė dar tris savo fabrikus. Dėl to iš darbo paleido 1,900 darbininkų.

— Rugpjūčio 6 d. Nevadoje, Yucca Flats vietovėje buvo išbandyta branduolinė bomba, kurios sprogimas buvo jaučiamas net Las Vegas mieste. Ar tai buvo padaryta taikos tikslais? Be abejo, kad ne.

VARGO ŠALIS GVATEMALA

Gvatemalos Respublika—valstybė Centrinėje Amerikoje. Plotas—109 tūkst. kv. km, joje gyvena 7 mln. žmonių—53% indėnų (daugiausia kičiai), 46% metisų, 1% baltųjų. Sostinė—Gvatemala (1 mln. gyventojų), oficiali kalba—ispānų. Piniginis vienetas—kecalis (1 JAV dol.).

Gvatemala—atsilikusi agrarinė valstybė. Žemės ūkyje dirba 65% gyventojų, bet jame pagaminama tik 35% bendrojo nacionalinio produkto. Viešpatauja stambioji žemėvalda—3% savininkų sutelkia savo rankose 72% visos žemdirbystei ir gyvulininkystei tinkamos žemės. Žemių koncentravimas dvarininkų, kapitalistų ir užsienio monopolijų rankose tęsiasi toliau, valstiečiai jėga nuvaromi nuo žemės. 1979 m. šalyje pagaminta (tūkst. t): kavos—168, medvilnės žaliavos—245, bananų—566, kukurūzų—850, pupelių—pomidorų—81, tabako—10, sojų—48, 1979 m. šalyje buvo apie 2 mln. galvijų, daugiau kaip 1 mln. vištų.

Gvatemaloje gausu gamtos turtų: naftos, nikelio, aukso, sidabro, vertingų medienos rūšių, palankios sąlygos gaminti eksportinėms žemės ūkio kultūroms. Svarbiausias pozicijas ekonomikoje užima užsienio, daugiausia JAV, kapitalas. Pastaruoju metu sustiprėjo Vakarų Vokietijos ir Japonijos monopolijų skverbimasis. Svarbiausios Gvatemalos pramonės šakos—kalnakasyba, maisto ir prieskonių, odos, tekstilės, medžio apdirbimo ir naftos chemijos pramonė. Kasmet išgaunama iki 1,5 tūkst. t švino, 1,1—1,3 tūkst. t cinko, taip pat šiek tiek nikelio, aukso, sidabro, volframo, chromo, sieros, asbesto. Pradėta gręžti nafta—iki 5 tūkst. barelių per parą.

Išvežama kava (25% eksporto), medvilnė, bananai, cukrus, mėsa, langustai, mediena. Importuojami įrengimai ir mašinos, transporto priemonės, chemijos prekės, popierius, maisto produktai. Prekybos balanso saldo jau kelerius metus neigiamas. Pagrindiniai prekybos partneriai—JAV, Centrinės Amerikos šalys, VFR, Japonija.

Gvatemaloje auga nedarbas, viskas brangsta. Iš ekonomiškai aktyvių gyventojų 20% visiškai bedarbiai ir 52%—iš dalies bedarbiai (sezoniniai darbininkai žemės ūkyje). Minimalus uždarbis—120 dol. per mėnesį, t. y. 62% mažesnis už pragyvenimo minimumą. 80% gyventojų neraštingi, vaikų mirtingumas—vienas didžiausių pasaulyje (103 kiekvienam tūkstančiui gimusių). Gvatemaloje vienas gydytojas tenka 100 tūkst. gyventojų. Gydytojai rūpinasi turtingaisiais, o ne vargšais. 1979 m. mokyklos nelankė daugiau kaip 1 mln. vaikų nuo 7 iki 14 metų. Iš "L.Ū."

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly [659-780]

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS—3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

Infliacija ir nedarbas pakenčiamiau gyvenančius irgi "čiupinėja"

Jau niekam nebe paslaptis, kad infliacija ir nedarbas skurdžiai gyvenančius turi privarinti prie liepto galo. Ir tokių žmonių vis daugėja, kai administracija be perstojo vis siaurina ir siaurina socialines programas. Pakenčiamiau gyvenančius irgi "čiupinėja". Paimkime, kad ir tokius, kurie daugiau ar mažiau vasaros metu išgali važinėti atostogų.

Kaip sako viešbučių bei motelių valdytojai, šiemet per atostogas važinėjančių turistų sumažėjo dešimčia procentų, negu buvo praeitų metų vasarą, o kai kuriuose moteliuose svečių turistų šiemet buvo sustoję net 50 procentų mažiau.

Pavyzdžiui, Vašingtonas yra turistų bei atostogaujančių ir svečių miestas, bet irgi tas pats kaip kitur. Miesto mero Narion Barry duomenimis, Jeffersono memorialą šiemet liepos mėnesį teaplankė tik 812,000 žmonių, kai tuo tarpu praeitais metais aplankė net pusantro milijono. Daug mažiau žmonių aplankė Lincoln, Vašingtono memorialus.

Niujorkas yra antras miestas, kuriame iš kitur žmonių lankosi daugiausia. Turistams atrakcionuose atostogų sezono metu svečių buvo stačiai skysta. Daug mažesnis biznis buvo Manhattan viešbučiuose. Pannel Kerr Forster buhalterijos firma ištyrus 44 viešbučių biznį sako, jog šiemet per pirmus metų tris mėnesius viešbučiuose svečių buvo mažiau, negu tuo pačiu metų metu buvo 1980 metais. Broadway teatruose ir kino teatruose bilietų pardavimas sumažėjo 25 procentais.

Miami, Fla., vasaros atostogų metu nėra patrauklus miestas, bet yra žmonių, kurie ir ten važiuoja atostogauti. Dade apskritys turizmo departamento direktoriaus Bill Anderson duomenimis, šiemet vasaros metu Miami viešbučiuose niekad nėra buvę taip mažai svečių.

Nacionaliniuose parkuose, kur atostogų sezono metu visuomet yra žmonių, taipgi pastebėta, kad ne taip, kaip būdavo anksčiau. Texas valstijoje Big Bend nacionaliniame parke pastebėta, kad dauguma atostogautojų vieton eiti į restoranus bei valgyklas, perka sumuštinis (sandwiches) ir nešasi į kambarį vakarieniauti. Netoli paplūdimių kempinguose atostogautojų kaip būdavo anksčiau, taip šiemet buvo ir yra. Mat, maudytis atostogautojams išsina pigiau, negu kur kitur poilsiauti, kaip kad turistiniuose viešbučiuose bei moteliuose.

Paimkime meškeriojus. Jie ir neatostogaudami savaitgaliais važiuoja į paežeres bei paupius. Šiemet daugelyje vietų meškeriojimo reikmenų parduotuvėse labai mažai meškeriojotojų beperka kirminus masalams. Matyt, pasirenka pievose ar kur kitur. Vieškeliuose savaitgaliais keliautojų daug mažiau, negu būdavo anksčiau. Paežerėje bei paupyje iš toli atvažiavusį meškeriojotą jau rečiau sutiksi. Mat, iš toli atvažiavusiam reikia nuomot ir pašiūrė (cabin), ir kaštuoja benzinas, o iš kitos valstijos meškeriojimui ir leidimas, kuris pastaraisiais metais pabrango keleriopai.

Infliacija ir nedarbas "nečiupinėja" turčių. Kaip skelbia Los Angeles laikraštis "Times", važiuojančių atostogauti užsienin nesumažėjo, o gal netgi padaugėjo.

Kalbant apie stiprėjantį antikarinį visuomenės judėjimą

Akredituotas Jungtinėms Tautoms laikraščio "Moscow News" korespondentas žurnalistas Sigitas Krivickas savo straipsnyje, išspausdintame Vilniaus "Tiesoje" rugpjūčio 10 d., tarp kitko pažymi: "Stiprėjantis antikarinis Amerikos visuomenės judėjimas—svarbus ir teigiamas politinis JAV gyvenimo reiškinys. Šio faktoriaus nebegali ignoruoti ir stambiosios kapitalistinės valstybės valdančioji viršūnė".

Sventa teisybė, kad šio faktoriaus nebegali ignoruoti JAV valdančioji viršūnė. Taipgi reikia pridėti, kad stiprėjantis antikarinis Amerikos visuomenės judėjimas daro ir daugiau: verčia politiniai persiorientuoti netgi ir pačius reakcingiausius kai kuriuos politikierius, verčia politiniai atsiritoti nuo valdančiosios viršūnės. Pavyzdžiui paimkime buvusį prez. Richard Nixoną, makartizmo metais išgarsėjusį savo "raudonąja silke". Jis irgi sako, jog prez. Reagano konfrontacijų politika yra "no good". Tokia savo politika, ypač pasisakymu apie galimybę branduolinio riboto karo, sukėlė visoje Europoje sąjūdžius už taiką.

Atsiriboja buvęs prez. Nixonas nuo valdančiosios viršūnės ir dėl prez. Reagano sankcijų politikos prieš TSRS. "N. Y. Times" laikraštyje atvirai pasisakė prieš tas sankcijas. Girdi, detentė yra daug geriau, negu konfrontacijos ir visokios sankcijos. "Niekas Rusijai nepadarė ekonominis spaudimas, kai į tą šalį atėjo komunizmas, kai jai buvo daug sunkiau, negu dabar", dabar tuo labiau nieko nebus galima padaryti, jo nuomone.

Tokių politikierių, kurie atsiriboja nuo Amerikos valdančiosios viršūnės yra ir daugiau. Ir už tai dėka stiprėjanti antikariniam Amerikos visuomenės judėjimui.

2

Dienos temomis

NEJAUGI AFL-CIO KEIČIA SAVO POLITINĮ KAILĮ

AFL-CIO profsąjungų politinis kailis yra—klasių bendradarbiavimas. Per prezidento rinkimus nusi-statymas būdavo balsuoti už demokratų ar respublikonų kandidatą. Vadinasi, pasirinkti iš dviejų blogybių mažesnę blogybę. Bet štai, per suvažiavimus ir vykdomosios tarybos susirinkimus kilo naujas sumanymas—pirm negu didžiosios partijos iškels savo prezidentinius kandidatus, iškelti profsąjungų kandidatą ir remti jį per pirminius rinkimus.

Atrodo, kad gražiai skamba toks sumanymas. Bet bėda yra, jeigu AFL-CIO iškeltas kandidatas nelaimėtų demokratų bei respublikonų pirminiuose rinkimuose, reiktų savo kandidatą pastumti į šalį ir balsuoti už demokratų ar respublikonų kandidatą, vėl pasirinkti iš dviejų blogybių mažesnę.

AFL-CIO profsąjungų eilinių narių nuomonė yra, turėti savo prezidentinį kandidatą, nežiūrint jis laimės ar pralaimės rinkimus. Tačiau profsąjungų biurokratai apie tai nenori girdėti, kaip buvo, taip tebėra už klasių bendradarbiavimą.

ADMINISTRACIJA SKURDŽIUS VARO VISIŠKAI NUO KOTO

Kaip žinia, skurdžiams federalinių butų fondą pradėjo kurti velionis prez. Rooseveltas depresijos metais. Nūdien šiuo butų fondu naudojasi daugiau kaip 3.5 milijono skurdžių. Vadinamuose valdžios prodžektuose vien tik Čikagoje gyvena 150,000 žmonių, o tokiame Niujorke net 600,000, po kelias dešimt tūkstančių gyvena mažesniuose miestuose.

Šiuose, vadinamuose valdžios prodžektuose, užsikrėtusiuose žiurkėmis ir visokiais vabalais, iki šiol nuomos siekė 25 procentus šeimos pajamų, nuo dabar, atrodo, turės mokėti 30 procentų. O turint galvoje dar sumažintas jiems socialinio aprūpinimo pašalpas, apkarpytus maisto talonus, valgant duoną turės valgyti daug mažesniais kashniais.

NEDARBAS LABIAUSIA PALIETĖ ANGLIAKASIUS

Nė vienos pramonės šakos nedarbas nėra taip skaudžiai palietęs, kaip anglies pramonė. Angliakasių organo "Coal Age" duomenimis, kas penktas angliakasis yra bedarbis. Arba antraip sakant, angliakasių tarpe nedarbo lygis 20 procentų. Tai yra du kartu didesnis nedarbo procentas, negu visoje šalyje. O tokioje Ohio valstijoje tarpe angliakasių nedarbo procentas siekia net 45 procentus. Daugiau kaip 6,800 angliakasių neturi darbo.

Daugiausia nedarbas yra palietęs West Virginia anglies kasyklas. Siame kasyklų rajone apie 10,000 angliakasių unijistų neturi darbo, o kiek dar neunijistų darbo neturi. Pensilvanijoje 4,400 angliakasių neturi darbo, Illinois valstijoje 3,400, Kentucky valstijoje 2,925 ir t. t.

GRIŪVA AMERIKOS TILTAI

Vašingtone Ekonomikos politikos centro apskaičiavimu, per dešimt metų būtinais reikės išleisti \$400 milijonų vieškelių ir griūvančių tiltų remontavimui. Parson & Brincker-

hoff inžinerijos ir konstrukcijos firmos duomenimis, 48 procentai tiltų jau ir dabar verktinai reikia remontuoti ar jų vieton statyti naujus.

\$400 milijonų yra nemaža pinigų suma. Tačiau palyginus kiek išleidiama ginklavinimui, tai tik menkies \$400 milijonų, kurie reikės išleisti per dešimt metų vieškelių ir tiltų remontui, yra tik trečdalis sumos, kuri bus išleista ginklavinimui tik per prez. Reagano prezidentavimo keturis metus.

AMERIKOS DARBININKAMS TIK UTOPIJA

Neseniai iš TSRS sugrįžo dvidešimt šeši amerikiečių unijistų turistinė grupė, aplankiusi Tarybų Sąjungoje penkias respublikas ir daugiausia pabuvojusi Latvijos sostinėje Rygoje.

Odos pramonės darbininkų profsąjungos atstovas Francois Felix laikraščio "Daily World" reporteriui papasakojo, kad turint galvoje Amerikoje virš dešimt milijonų bedarbių, negalima įsivaizduoti, kiek gera yra patariusi tarybinė santvarka tenykšties darbininkams.

Tuo tarpu iš tos pačios profsąjungos jo kolega Raglan George pažymėjo, kad kai kur ten darbininkų darbo sąlygos, mums amerikiečiams darbininkams yra tik utopija.

Ypač jiems išpūdi padarė TSRS konstitucija, garantuojanti darbininkui darbą, sveikatos apdraudą, jų vaikams mokslą...

Paruošė J. Žaliukas

Trumpai

— Laikraštis "The Guild Reporter" sako, jog didžiųjų komercinių laikraščių kompanijos pelno atžvilgiu randasi penkių šimtų didžiųjų korporacijų sudėtyje.

— Nedarbas turi palietęs ir uostų darbininkus. Pastaruoju metu laivų pakrovimo darbai sumažėjo 30 procentu, daugiau kaip 15 procentų laivakrovių bedarbių eilėse.

— Lotynų Amerikos žurnalistų federacija sako, jog Argentinoje, Bolivijoje, Brazilijoje, Čilėje, El Salvadore, Gvatemaloje, Haiti, Paragvajuje ir Urugvajuje visiškai nėra spaudos laisvės.

— Senatas atidėjo metams svarstymą, ar įvesti mokyklose poteriavimą.

— Didžiosios korporacijos praėjusiais metais federalinių mokesčių mokėjo 20.5 procento mažiau negu 1980 metais. Dėka prez. Peagano mokesčių politikai, labai galimas daiktas, šiemet mokės dar mažiau.

— Ralph Nader grupuotė išpėja, kad bravorai pasiūvė dar didesnėmis sumomis remti rinkimines kompanijas tų kongresmanų, kurie remia įstatymo projektą, kad pabrangtų alus.

— Northwest Industries uždaro savo plieno fabriką Lone Star, Texas, mieste. Darbo neteko 3,500 darbininkų.

— Associated Press žinių agentūros tyrinėjimų duomenimis, vis daugiau Amerikos žmonių nesutinka su prez. Reagano kaip vidaus, taip užsienio politika. Ir daugiausia nesutinka senesnio amžiaus žmonės.

Vilnis, 1982 rugsėjo 16

VIEN PRAKTIŠKOMIS AKIMIS . . .

Jungtinės Amerikos Valstijos ir Kanada turi daug panašumų. Nežinia, kaip tik tai ar kurios kitos priežastys lėmė, tačiau ir dipukinė emigracija abiejose šalyse išgyvena tas pačias bėdas:

Ta pati "vadų" ir "vadukų" įvairiausiomis progomis rengiama dolių medžioklė.

Tie patys vidaus vaidai ir kivirčiai.

Tas pats rėksmingas popierinis "patriotizmas", kuris greitai subyra, kai pasirodo, kad jis neapsimoka.

Ir, nežiūrint didžiai triukšmingų kalbų apie lietuvių, jos išlaikymą ir puoselėjimą—laipsniškas nutautėjimas.

Įdomiausia, kad jis vyksta tokioje aplinkoje, kuri jau nebėra priversta iš paskutinių kovoti už duonos kąsnį, gali sau daug ką leisti. Tačiau, kaip taisyklė, tokiuose namuose knygų lentyna labai retas baldas—ir kalba eina toli gražu ne tik apie lietuviškas knygas. Tokiuose namuose viskas matuojama pagal vieną mastelį—peliną ar ne. Ant šių svarstyklių sveriamas ir lietuviškumas klausimas.

Kas nors šioje vietoje gali imti ir susukti: nieko panašaus! Tai kairių propagandai. Tad norisi pasiremti leidiniu, kurio net visišku daltoniku ar net aklu būdamas nepavaldins kairiu. Tai—Kanadoje, Toronte, leidžiami "Tėviškės žiburiai", laikraštis, kuris nepaisant infliacijos ir besaikio kainų kilimo dar pajėgia išlikti palyginti storas. Kaip tik "Tėviškės žiburiai" viename savo vedamųjų labai graudena savo storapiničius skaitytojus—tėvelius. Tie, girdi, dar nepataisomą žalą savo vaikams, nes nemokinių lietuviškai, nors tam ir esančios sąlygos. Štai kaip rypauja vedamasis:

"Visiems žinomas faktas, kad yra daug jaunų šeimų, kur lietuviškai nebekalbama. Kodėl? Priežasčių yra ne viena. Visų pirma pastebima, kad išeivijoje gyvena jauni tėvai žiūri į gyvenimą vien praktiškais akimis: moko vaikus tokių dalykų, kurie jiems bus reikalingi ateityje. Jie aiškiai mato, kad augantys vaikai iš Lietuvos duonos nevalgys. Tad kam varginti juos nereikalingais dalykais?

Jie gyvena techninės-komercinės civilizacijos tamsoje".

Parašyta, ko gero, teisingai. Tik nepridėta viena pastaba: tie "tamsoje gyvenantys" labai dažnai rašo ir kalba apie lietuviškumą "menkėjimą" . . . Lietuvoje.

Antiimperialistinėse pozicijose

Nors neokolonialistiniai sluoksniai, mėginę pakirsti Afrikos vienybę, darė spaudimą ir varė pikta priešiška propagandą, dauguma Afrikos lyderių atvyko į Tripolį, kur turėjo įvykti Afrikos vienybės organizacijos asamblėjos XIX sesija. Tiesa, reikiamo kvorumo šiai sesijai pradėti nepavyko surinkti, bet 30 žemyno šalių valstybių ir vyriausybės vadovai surengė Libijos sostinėje informacinį pasitarimą, kurio rezultatas yra "Tripolio deklaracija".

Sis svarbus dokumentas—akivaizdus įrodymas, kad dauguma žemyno valstybių tebėra antiimperialistinėse pozicijose, stoja už kolonializmo ir rasizmo liekanų likvidavimą žemyne. Neapsiribodami Afrikos problemomis, deklaracija

Tas pats laikraštis (berods, netgi toje pačioje laidoje) mėgina į klausimą pažvelgti kiek plačiau. Jo bendradarbis pasižvalgo po lituanistines mokyklas ir, nežiūrind daugiau nei gerų noro, nieko ypatingai gero jose neranda. Štai bendradarbis užkalbintas guvus devinto skyriaus lituanistinės vargo mokyklos mokinys pasako: "Mūsų klasės yra nuobodžios".

Pati autorė prieina išvados, kad "Mūsų mokyklos (tai yra—lituanistinės) yra reikalingos reformų".

Tarp kitų dalykų "Tėviškės žiburiai" rašo apie tai, kad pamokos lituanistinėse mokyklose nuobodžios, kad ten trūksta bent kiek padoresnių vadovėlių, kad žemas mokymo lygis ir etc. Dalykai, apie kuriuos jau šimtus kartų girdėta ir šimtus kartų rašyta, tačiau padėtis—nė iš vietos. Teisingiau pasakius, reikimai juda, bet tik atgal. Deja, visuose tuose pilstymuose iš tuščio į kiaurą nėra racionalaus grūdo. Bijomasi, pavyzdžiui, net užsiminti apie tai, kad priaugančiam jaunimui labai daug duoda kelionės į Lietuvą, kad ten yra puiki literatūra, sąlygos patobulinti lietuvių kalbą. Ta tema—tiesiog "tabū" veiksniai spaudai, ir tiek.

Ką gi, Kanadoje, kaip matyti iš to paties laikraščio, kai kuriose lietuviškose šeimose auga labai savotiškas jaunimas. Štai: ką tam laikraščiui parašė vienas jaunuolis:

— Čia žmonės iš gero gyvenimo neturi ką veikti ir pradeda nuobodžiauti, o nuobodžiavimas pradeda žmogų stipriai veikti. Moralė, tvarka ir atsakaomybė dingsta.

— Šiuo metu man lengviau rašyti, negu dirbti. Mes visi daugiau ar mažiau tapome tinginiais . . . Mokslo silpnėja, respektas kitiems arba noras su jais gyventi smunka.

Beveik nekyla abejonių, kad šis jaunuolis išpažintinis nuoširdi. Tik šioje vietoje negalima nepastebėti, kad pasakymas "čia žmonės iš gero gyvenimo neturi ką veikti" yra daugiau negu naivuolio mintys: kaip žinome, dabar Kanadoje kone pusantro milijono žmonių, kurie "neturi ką veikti" (ir neturi iš ko elementariai pragyventi) ne iš gero gyvenimo, o dėl chroniškos bedarbės.

Yra ir tokių, kaip šio laiško autorius, kurie, matyt, degraduoja iš dyko buvimo.

Mano manymu, vis tai pasekmės žvelgimo į gyvenimą vien praktiškais akimis. O tokių—tiek Kanadoje, tiek čia, Valstijose, deja, vis daugėja. V. J.

pasirašę šalių vadovai kuo griežčiausiai pasmerkė barbarišką Izraelio agresiją prieš Libaną.

Griežto antiamerikietiško pobūdžio yra deklaracijos skyrius, kur kalbama apie padėtį Pietų Afrikos subkontinente. Vašingtonas griežtai kritikuojamas už rasistinio Pretorijos režimo rėmimą. Pasmerkė neokolonialistinių sluoksnių manevrus dėl Namibijos ir pareikalavę nedelsiant suteikti šiai šaliai nepriklausomybę, Tripolio susitikimo dalyviai ryžtingai atmetė JAV ir PAR mėginimus susieti Namibijos dekolonizavimo klausimą su Kubos kariuomenės buvimu Angoloje. Kubiečiai yra Angolos Liaudies Respublikoje jos vyriausybės prašymu ir sutinkamai su SNO įstatais.

— Amerikos karinėms bazėms Indijos vandenynėje—ne!—toks dar

Kinijos propagandos prasimanymai

Kinijos masinės informacijos priemonės tebevaro plačią antitarybinę propagandinę kampaniją. Jos negaili pastangų, kad diskredituotų taikingą Tarybų Sąjungos užsienio politiką, jos taikos programą devintajam dešimtmečiui, kuria siekiama išsaugoti visuotinę taiką ir užkirsti kelią pasaulinei branduolinei katastrofai.

Antitarybinės Pekino propagandos leitmotyvas tebėra šmeižikiška tezė apie Tarybų Sąjungą kaip "pagrindinį grėsmės visuotinei taikai šaltinį" ir raginimai sudaryti "bendrą kovos frontą" prieš TSRS. Šią tezę nuolat kartoja savo viešose kalbose Kinijos vadovai, kurie ragina imperialistines šalis kartu su Pekinu "priešintis" Tarybų Sąjungai". Kinijos spauda skiria savo puslapiuose nemažą vietos įvairiausiems antitarybiniam prasimanymams, o tuo tarpu ji nesurado nė žodžio pasmerkti pasaulio visuomenės pasipiktinimą sukėlusiam Amerikos prezidento raginimui "pradėti kryžiaus žygi" prieš komunizmą.

Pastaruoju metu Pekino propaganda intensyviai puola Tarybų Sąjungos pasiūlymus užkirsti kelią branduolinei grėsmei ir pažaboti ginklavimosi varžybas, išskeltus SNO Generalinės Asamblėjos antronoje specialiojoje susirinkimo sesijoje. Pekinas mėgina sumenkinti tą istorinę reikšmę, kurią turi Tarybų Sąjungos įsipareigojimas pirmajai nepaduoti branduolinio ginklo.

Rasdama bendrą kalbą su reakcinėmis imperialistinėmis jėgomis, stengdamasi įsitemti Amerikos administracijai ir jos propagandos mašinai, Kinijos propaganda mėgina teisinti agresyvią Amerikos imperializmo užsienio politiką. Laikraščių "Zhenmin žibao" savo puslapiuose pritaria Vašingtono teigimams, kad TSRS tariamai "kaip ir anksčiau kelia Jungtinėms Valstijoms didžiausią pavojų" ir kad JAV turi grįžti savo santykius su TSRS "iš jėgos pozicijos" ne tik karinėje sferoje, bet ir diplomatijos, politikos ir ekonomikos srityje. Visa tai atitinka žinomą Pekino tezę, kad JAV yra "gynimosi padėtyje", o jų karinė galia mažesnė už Tarybų Sąjungos,—tezę, kuri pateisina dabartinę Amerikos administracijos liniją pradėti naują ginklavimosi varžybių etapą.

Net nušviesdama jūzilią Izraelio agresiją Libane, įvykdytą Jungtinėms Valstijoms tiesiogiai kursiant, Kinijos propaganda pasistengė jai suteikti antitarybinį atspalvį, gelbėdama Jungtines Valstijas ir teigdama, kad jos siekia neleisti "Tarybų Sąjungai prasiskverbti" į šį pasaulio rajoną. Kinijos propaganda be paliovos pikta puola Tarybų Sąjungos santykius su Afganistanu, Indokinijos šalimis.

Visa tai rodo, kad Pekinas tebesilaiko antitarybinių, antisocialistinių pozicijų. X.

Bando naują generatorių elektromobiliams

Elektromobiliai Maskvos gatvėse pasirodė prieš keletą metų. Išvaizda jie nesiskiria nuo kitų automobilių—tik tylūs, paskui save nepalieką mėlyno dūmų kaspinėlio. Tačiau netrukus paaiškėjo ir jų neigiamos pusės—labai jau trumpą kelią gali įveikti, nepakrovę baterijų: tik 50 kilometrų. Ir žiemai nepritaikyti—nėra šildymo sistemos.

Šios problemos pasirodė ne tokios jau paprastos. Švininės akumuliatorinės baterijos, naudojamos elektromobiliuose, labai gremėzdiškos, jų svoris sudaro pusę elektromobilio svorio. Didinti jų galingumą galima tik didinant baterijų svorį. Iš šio užburto rato išeities ieško viso pasaulio elektromobilių konstruktoriai.

Naujasis lengvas generatorius

dabar bandomas Rygos gamybos mikroautobuse, kursuojančiame Maskvos gatvėmis. Išvaizda jis skiriasi nuo kitų tuo, kad ant jo kabinos durų pažymėta vandenilio formulė, o iš lauko pusės kiek toliau nuo kabinos pritaisyta bironas su vandeniliu. Elektromobilis neturi nei benzino bako, nei vidaus degimo variklio—juos pakeitė generatoriaus grandys, kur skraidomas vandenilis ir gaunama elektros energija. Vykstant reakcijai, išsiskiria garas, kurį galima panaudoti automobiliui šildyti.

Bandymai stenduose parodė, kad naujoji sistema gali išlaikyti šimto tūkstančių kilometrų ridą, nekeičiant vandenilio baliono galimą nuvažiuoti pusantro šimto kilometrų. Balionui pakeisti reikia ne daugiau kaip 15 minučių.

Tai laboratorinės žinios, o kaip jos pasitvirtina praktikoje? Pirmieji bandymai patvirtina mokslininkų ir konstruktorių apskaičiavimus. Naujasis elektromobilis lengvai valdomas, pakankamai greitas.

Dabar tokie generatoriai bandomi dideliame autobuse "Ikaro" markės autobuse bus įrengtas tarybinis vandenilio ir oro elektrocheminis generatorius.

Konstruktoriai mano, kad elektromobilis gerokai skirsis nuo dabartinio automobilio.

O kada elektromobiliais taps "Volgos" ir "Žiguliai"?

— Tačiau miestuose, kur mikroautobusui, ypač aptarnaujančiam prekybos bei buitinio aptarnavimo įmones, reikia dažnai sustoti, naujasis elektromobilis bus plačiai priimtas.

Stasys Bistrickas

Kodėl nestreikuoja Lietuvos darbininkai?

Bronius Paskočinas mums pasakė: "Aš skaitinėju Jūsų spaudą nelabai seniai, gal tiktai trejetą metų. Stebina vienas dalykas: užsienio gyvenimo aprašymuose daugiausiai vietos skiriama streikų kovai, tuo tarpu Lietuvos gyvenimas pavaizduojamas be debesėlio. Nejaug Lietuvos darbininkai yra viskuo patenkinti? Ar jie niekada nestreikuoja?"

Gerbiamas tautietie, Lietuvos darbininkas, kaip apskritai kiekvienas žmogus, nėra ir negali būti absoliučiai viskuo patenkintas.

Pradžiai pateiksiu vieną faktą. Tik nežinau, ar jūs gaunate "Tiesa",—jeigu taip, tai atsiverskite vasario 9-sios numerį ir iš pirmo puslapio sužinosite, kad partinių—ataskatinių susirinkimų metu buvo pareikšta net 26 tūkstančiai kritinių pastabų konkretiems asmenims, vietinėms ir respublikinėms organizacijoms, ministerijoms. Partinis forumas mūsų šalyje yra aukščiausia tribūna ir apeiti, pamiršti jame pasakytus kritikos žodžius neįmanoma.

Zinoma, ne visi darbo žmonės—komunistai, taigi, ne kiekvienam pasiekama tokia aukšta tribūna savo ir darbo draugų nepasitenkiniui, kritikai išsakyti.

Todėl kiekvieno darbo žmogaus paslaugoms yra daug kitų būdų—pirmiausia profsąjungų teisė ir pareiga ginti dirbančiojo teises. Bet nepamirškime ir kitų priemonių, kaip arbitražas, teismas. Tai efektyviai dirbančios instancijos—jos greitai, be materialinių išlaidų išsprendžia bet kurį darbo žmogaus ir administracijos ginčą. Patikėkite mums, žurnalistams, nėra paslaptis, kad šia teise pasinaudoja ne vienas ir ne du žmonės per metus, o dešimtys, gal net šimtai.

Bet svarbiausia—tarp darbo žmogaus padėties kapitalizmo ir socializmo sąlygomis yra esminis skirtumas. Pavartykime vėl lietuviškąją spaudą. Gal būt Jums žinoma, kad fašistinė Lietuvos valdžia buvo išvaikiusi profsąjungas. Štai ką kalbėjo autošaltkalvis Štenbergas 1940 birželio 23 d. Kauno šoferių, autotarnautojų ir autojėmonių darbininkų susirinkime, kuriame dalyvavo per 500 žmonių: "Ligi šiol prieš šoferius ir auto tarnautojus, kai jie rūpinosi savo reikalais, buvo vartojamas teroras, darbininkai buvo kišami į kalėjimus, tremiami į darbo stovyklas ir kitaip persekiojami. Prie šoferių bei darbininkų buvo pastatyti šnipai, provokatoriai... Po streikų į teisėtus

reikalavimus buvo kiek atsižvelgta, bet visi iškovotieji palengvinimai bei atlyginimų padidinimai likdavo ant popieriaus".

Tokios štai teisės galėjo pasiūlyti savo darbo žmonėms buržuazinės Lietuvos vyriausybė, kuri save gražiai vadino "vieningo darbo" vyriausybė. Ir iš tikro gražu pavyktų tiems, kurie davė vilčių sulaukti esminių demokratinių ir socialinių permainų. Ji sukėlė didžiulį tarptautinį susidomėjimą, kuris neatslūgsta ir metams praėjus.

Apžvalgininkai sako, kad vieneri metai—toli gražu nepakankamas laikas kategoriškiems sprendimams tiek apie prezidento F. Miterano, tiek apie Prancūzijos vyriausybės politiką. Tačiau daugumas sutinka, kad šioje šalyje įvykusios permainos susilaukė darbo žmonių pritarimo ir atitinka jų lūkesčius.

Dabartinei Prancūzijai būdingas įvykis—debatai parlamente dėl įstatymo projekto apie darbininkų teises gamyklose. Dešiniųjų partijų deputatai kategoriškai atsisakė suteikti darbininkams teisę užsiimti politine veikla fabrikuose ir gamyklose. Taigi iš vienos pusės—akivaizdus kairiosios vyriausybės siekimas ginti darbo žmonių interesus, o iš kitos—atkaklus buržuazijos priešinimasis pažangioms socialinėms reformoms.

Įnirtinga kova tebevyksta ir dėl nacionalizacijos. Nacionalizacijos įstatymas, kaip žinoma, priimtas sutinkamai su prezidento ir socialistų partijos programa. Nacionalizuotos penkios svarbiausios pramonės kompanijos, 36 privatūs bankai. Vyriausybė paėmė į savo rankas reikšmingus ekonomikos švėtus, nors didesnė dalis finansinio—pramoninio kapitalo tebėra pas privačius verslininkus, daugelyje svarbių ekonomikos šakų monopolinio kapitalo pozicijos paliko išvį nepajudintas.

Dar klausimas, kieno interesais bus panaudoti ir vyriausybiniai ekonomikos švėtai. Prancūzijos socialistai įsivaizduoja nacionalizaciją kaip laipsnišką krašto ekonomikos pertvarkymą, kurio pagrindas—kompromisas tarp politinės valdžios ir monopolinio kapitalo. Apie pastarojo pozicijų esminę šturmą nėra nė kalbos. Dėl to nacionalizuotų bankų ir įmonių vadovais, kaip taisyklė, paskirti su monopoliniu kapitalu glaudžiai susiję asmenys.

Tokiomis sąlygomis ekonominė darbo žmonių kova—pirmiausia, streikų kova—padėties jau nebūtų sušvelninusi. Todėl buvo iškelti politiniai reikalavimai ir Lietuva nusimetė išnaudotojų jungą.

Kaip matome, Lietuvos darbo žmogus užgrūditas socialinių kovų žaidro. Šimtai profsąjunginių aktyvistų, persekiojami ir kalinti, ir tie, kuriems nusišypojo laimė sulaukti liaudies valdžios, ištikimai tarnavo liaudžiai ilgus metus ir rūpinosi jos reikalais, kaip savo. Bus proga, papasakosime ir apie tuos žmones. Baigiant pridursime, jog tarybinėje Konstitucijoje įrašyta teisė į darbą ir į poilsį, į butą ir nemokamą gydymą, mokslą—tai teisės, iškovotos mūsų tėvų prakaitu ir krauju, todėl jas saugome šventai, todėl aštrūs socialiniai konfliktai šiuolaikinėse Vakarų šalyje—mums jau istorija. **Virgilijus Liauška**

Kai skauda sąnarius . . .

Osteoartrozė—gana dažnas sąnarių susirgimas, ypač vyresnio amžiaus žmonių. Liaudyje ji vadinama druskų atsidėjimu sąnariuose. Ligai atsirasti padeda dažnos traumos, ypač galūnių, kai kurios vidaus sekrecijos liaukų bei kraujagyslių ligos, sutrikdančios kraujotaką galūnėse (pvz., venų išsiplėtimas). Osteoartrozė žymiai dažniau serga aptukę asmenys, tie, kuriems dirbant reikia ilgai stovėti, kurių tėvai ar artimieji irgi sirgo šia liga.

Osteoartrozė prasideda nežymiais skausmais viename ar keliuose stambiuose sąnariuose fizinio apkrovimo metu (ilgiau pavaikšči-

o, padirbus, lipant laiptais). Ramybės būklėje skausmai paprastai išnyksta. Liga lėtai progresuojanti, pažeidžianti nedaug sąnarių, paprastai tik tuos, kurie labiausiai apkrauti bei traumuojami, būtent kelių, klubų ir stuburo juosmens sritį. Neretai, ypač moterims, ant rankų pirštų galinių sąnariukų susidaro daugiau ar mažiau skausmingi gumburėliai, kurie didėdami gali iškraipyti pirštus. Ši ligos forma vadinama Heberdeno mazgais.

Pajutus skausmus sąnariuose, reikia kreiptis į gydytoją ir visais atvejais griežtai vykdyti jo nurodymus. Pradėjus ligą gydyti anksti, gaunami neblogi rezultatai. Ligai toliau pažengus, neretai tenka ope-

Prancūzija kairiųjų partijų rankose

[SUTRUMPINTAS]

Praėjo metai, kai kairiosios partijos Prancūzijoje laimėjo parlamento ir prezidento rinkimus. Antri metai prezidento rūmuose šeimininkauja socialistas F. Miteranas, antri metai Paryžiuje gyvuoja vyriausybė, kurioje dalyvauja ir komunistai.

Kairiųjų partijų—socialistų ir komunistų—pergalė buvo ne eilinis įvykis. Prancūzijos darbo žmonėms ji davė vilčių sulaukti esminių demokratinių ir socialinių permainų. Ji sukėlė didžiulį tarptautinį susidomėjimą, kuris neatslūgsta ir metams praėjus.

Apžvalgininkai sako, kad vieneri metai—toli gražu nepakankamas laikas kategoriškiems sprendimams tiek apie prezidento F. Miterano, tiek apie Prancūzijos vyriausybės politiką. Tačiau daugumas sutinka, kad šioje šalyje įvykusios permainos susilaukė darbo žmonių pritarimo ir atitinka jų lūkesčius.

Dabartinei Prancūzijai būdingas įvykis—debatai parlamente dėl įstatymo projekto apie darbininkų teises gamyklose. Dešiniųjų partijų deputatai kategoriškai atsisakė suteikti darbininkams teisę užsiimti politine veikla fabrikuose ir gamyklose. Taigi iš vienos pusės—akivaizdus kairiosios vyriausybės siekimas ginti darbo žmonių interesus, o iš kitos—atkaklus buržuazijos priešinimasis pažangioms socialinėms reformoms.

Įnirtinga kova tebevyksta ir dėl nacionalizacijos. Nacionalizacijos įstatymas, kaip žinoma, priimtas sutinkamai su prezidento ir socialistų partijos programa. Nacionalizuotos penkios svarbiausios pramonės kompanijos, 36 privatūs bankai. Vyriausybė paėmė į savo rankas reikšmingus ekonomikos švėtus, nors didesnė dalis finansinio—pramoninio kapitalo tebėra pas privačius verslininkus, daugelyje svarbių ekonomikos šakų monopolinio kapitalo pozicijos paliko išvį nepajudintas.

Dar klausimas, kieno interesais bus panaudoti ir vyriausybiniai ekonomikos švėtai. Prancūzijos socialistai įsivaizduoja nacionalizaciją kaip laipsnišką krašto ekonomikos pertvarkymą, kurio pagrindas—kompromisas tarp politinės valdžios ir monopolinio kapitalo. Apie pastarojo pozicijų esminę šturmą nėra nė kalbos. Dėl to nacionalizuotų bankų ir įmonių vadovais, kaip taisyklė, paskirti su monopoliniu kapitalu glaudžiai susiję asmenys.

ruoti, nes kitoks gydymas neefektingas. Jeigu pakenkti kojų sąnariai, rekomenduojama vaikščioti su lazdele, sunkiai nenešti, nedirbti sunkesnio fizinio darbo. Sveika porą kartų per dieną pagulėti pakeltomis ir viršų kojomis (bent 10-20 min.), o vakarais skaudamą sąnarį pašildyti elektrine pagalvėle, karšto smėlio maišeliu. Žmonės, kuriems skauda kojų sąnarius, dažnai mažai juda, o apetitas išlieka geras, todėl sparčiai ima tukti. Tai ypač blogai veikia pažeistus sąnarius: liga ima greičiau progresuoti, todėl labai svarbu reguliuoti kūno svorį. Tą galima atlikti pasitarus su gydančiu gydytoju. Nustatyta, jokie vaistai nepadės, jeigu susirgęs osteoartrozė nesumažins pažeistų sąnarių apkrovimo, nesilaikys gydytojo nurodyto darbo ir poilsio režimo.

A. Gaigalienė
Medicinos mokslų kandidatė

Dešniosios partijos, atsigavusios po parlamento ir prezidento rinkimų, mėgina susivienyti ir pereiti į kontrpuolimą. Prancūzams priimtinos programos jos neturi. Šiandien dešiniųjų tikslas—destabilizuoti padėti, pakirsti kairiųjų jėgų pozicijas. Reakcija veikia pagal principą: "juo blogiau—tuo geriau". Pagrindinė jos korta—šašmoningas vengimas dėti naujus kapitalus į pramonę, o tai didina šalyje nedarbą, infliaciją, silpnina Prancūzijos pajėgumą konkuruoti pasaulinėje rinkoje.

Tarptautinėje politikoje Prancūzija ir šiandien laikosi savarankiškos pozicijos. Prezidentas F. Miteranas ne sykį viešai pasisakė už dialogą su socializmo šalimis, atsisakė prisijungti prie Vašingtono persamo embargo, juo labiau ekonominės blokados. Prezidentas pareiškė, jog Prancūzija negrįšianti į NATO karinę organizaciją.

Deja, ir čia juntamos dabartinei Prancūzijai būdingos prieštaringos nuotaikos ir tendencijos. Visų pirma pastebimai aktyvizuojasi vadinamosios proatlantiškosios jėgos. Jos varo šmeižikišką kampaniją apie "Tarybų Sąjungos grėsmę", agituoja už Amerikos naujų raketų dislokavimą Vakarų Europoje ir apskritai už NATO perginklavimą, už Prancūzijos branduolinio potencialo didinimą, už neutroninio ginklo gamybą. "Atlantizmo" šalininkai liaupsino Anglijos karinę avantiūrą Pietų Atlante (Folklando-Malvinų salos) ir piktai užsipuldinėja Liaudies Lenkiją bei nacionalinę-demokratinę revoliuciją Afganistane. "Atlantizmo" šalininkai visiškai pritaria JAV ir NATO spaudimui, kurio tikslas priversti Prancūziją atsisakyti savarankiškos užsienio politikos ir paklusti "atlantiškojo solidarumo" interesams.

Apžvalgininkų nuomone, praėjus metams po kairiųjų jėgų pergalės rinkimuose, Prancūzija tebėra permėnu kelyje. Dėl socialistų partijos nenuoseklumo, jos simpatijų monopoliniam kapitalui šis kelias—ir socialinėje srityje, ir tarptautiniuose santykiuose—gana prieštaringas. Vis dėlto dešiniųjų "pranašystės" nepasitvirtino—kairioji dauguma išlaikė pirmąją egzaminą. Išaugotas gana platus pamatas vieningai darbininkų ir visų demokratinių sluoksnių veiklai, vaisingam kairiųjų partijų bendradarbiavimui.

Vašingtono mėginimas kištis į Prancūzijos vidaus reikalus, NATO militaristinis kursas iššaukia prancūzų neigiamą reakciją, telkia juos į taikos šalininkų, bendradarbiavimo su socializmo šalimis šalininkų gretas.

Vidaus politikos srityje svarbiausias klausimas tebėra—darbininkų klasės politinis vaidmuo ir vieta. Prancūzijos kompartijos nuomone, pagerinti savo padėtį, pasiekti esminių socialinių pertvarkymų darbininkai gali tik toliau tęsdami klasinę kovą. **L. Girėnas**

TREČDALIU DAUGIAU

Aukštos gamybos kultūros, geros mechanizmų priežiūros dėka Kuršėnų durpininkai jau prikasė 300 tūkstančių tonų durpių ir viršijo metinį durpių gamybos planą. Aplinkinių rajonų ūkiams išsiųsta 175 tūkstančiai tonų durpių kraikai ir kompostams—trečdaliu daugiau, nei buvo planuota.

Vilnis, 1982 rugpjūčio 16

KULTŪRINIS gyvenimas

Brazilijos lietuvių poetas

Pijus Storpirštis gimė 1912 metų rugpjūčio 26 dieną mažajame valstiečio šeimoje Semeikių kaime, Pirmųjų Gudelių valsčiuje, Marijampolės apskrityje. Pradinę mokyklą jis baigė Grigalėnuose. 1925 metais Pijus įstojo į Veiverių gimnaziją. Baigęs keturias klases, toliau mokytis neturėjo sąlygų. Šioje gimnazijoje jis pradėjo rašyti eilėraščius, bendradarbiavo gimnazistų leidinyje "Moksleivių švietėjas".

1929 metais Pijus kartu su savo broliu Matu išliejo į emigrantų srautą ir iškeliavo laimės ieškoti į Braziliją. Pijus tada dar neturėjo septyniolikos metų. Atogrąžų Brazilijos platybėse jis praėjo ilgą, vingiuotą ir dygų imigranto kelią. San Paulo valstijoje, Santa Ernestina kavos fazendoje, Pijus Storpirštis ant savo pečių patyrė kraupią dvarininko vergovę. Iš plantacijos pabėgęs, jis tikėjosi San Paulo mieste susirasti žmoniškesnę darbą. Ši svajonė neišsipildė. Darbo gavo didžiulėje italų kapitalistų įmonėje "Gamba", tačiau tas darbas Pijui buvo fiziškai nepakeliamas. Jį atleido. Klajojo be darbo. Pusalkanis nuvyko jis savo ne per stipriausių rankų siūlyti užsienio rangovams, tiesiantiems geležinkelį per Kubatono kalnuose išraustus tunelius ir tarpeklių prarajas. Apie pusmetį jis su kirtikliu bei laužtuvu dirbo po žeme, rausdamas tunelį Nr. 19. Darbas čia baigėsi, ir Pijui vėl teko leistis kelionėn po San Paulo valstijos užkampius. Vargais negalais jį priima dirbti anglų kompanijos galvijų skerdykla Baretos mieste. Ir čia jis dirbo juodadarbiu, bet neilgai. Pasibaigus sezonui, Pijus vėl bedarbių minioje, vėl nerimo prislėgtas, be pinigų, be duonos klajoja žinomais ir nežinomais Brazilijos keliais. 1931 metais Pijus pergyvena desperatiškas dienas—jis prabangiam San Paulo mieste beveik badauja, nakvoja miesto parkuose. Tai buvo klaičius metai visai Brazilijos darbo liaudžiai! Siautė krizė, nedarbas. Gavęs nemokamą geležinkelio bilietą, jis dar kartą išvyksta periferijon ir juodadarbiu pusdykiai dirba latvių ūkininkams.

Galų gale Pijus Storpirštis 1934 metais įsikuria, jei taip galima sakyti, San Paulo mieste. Išmoka laidyti drabužius ir gauna dažniau padirbėti. Jo sveikata jau gerokai palaužta. Nepaisant to, Pijus dabar išitraukia į visuomeninę veiklą, daug dirba San Paulo Meno mėgėjų ratelyje "Rytas", skaito paskaitas, veda lietuvių kalbos kursus vakarais, padeda jaunimui rengti vaidinimus, šviestis, kultūrėti.

Reakcijai truputį atlyžus, San Paulo pažangieji lietuviai pradėjo galvoti apie legalaus žurnalo leidimą. Tokiu žurnalu buvo "Rytas", kurio išleidimu užvis daugiausia rūpinosi, nemaža demigo naktų praleido jau instancijos sveikatos, kuklus, nuoširdus, taurus jaunuolis Pijus Storpirštis. "Ryto" pirmasis numeris pasirodė 1936 m. liepos mėnesį, žurnalą nuo pirmojo iki 11 numerio (1937.V) redagavo P. Storpirštis. "Rytas" buvo paskutinis legalus pažangios krypties lietuvių leidinys Brazilijoje. Jį pirmiaisiais antrojo pasaulinio karo metais užgniauzė pakilus reakcija.

Pijus Storpirštis, sunkios ligos įligoninės lovę paguldytas mirė 1937 metų lapkričio 14 dieną. Jam mirus, po pagalviu buvo rastas jo paskutinis eilėraštis "atsiskiriant".

Iš Svetimoje Padangėj

Lietuvos mokslininkų darbai akademiniuose leidiniuose

Pažvelkime į vieną kitą knygą iš mokslinės bibliotekos. Matematikos, kibernetikos, fizikos, ir astronomijos leidinių lentynoje—akademiko J. Kubiliaus "Tikimybiniai metodai skaičių teorijoje", akademiko J. Mockaus "Daugiaekstreminiai uždaviniai projektavime", akademiko A. Jucio ir A. Savukyno "Atomo teorijos matematiniai pagrindai", nario korespondento V. Vanago "Algebriniai metodai branduolio teorijoje" ir kitos monografijos.

Puslaidininkų fizikos tyrimų rezultatai apibendrinti V. Dienio ir akademiko J. Poželos knygoje "Karštieji elektronai", taip pat kolektyvinėje monografijoje "Puslaidininkiai keitikliai".

Didžiulio šiluminės fizikos tyrinė. Vilnis, 1982 rugsėjo 16

tojų ir energetikų dėmesio įvairiose šalyse susilaukė 1968 m. pradėta leisti akademikai A. Žukauskui vadovaujant monografijų serija "Šiluminė fizika". Ten apibendrinami svarbiausi šilumos mainų ir karščiui atsparios keramikos tyrimų rezultatai.

Enciklopedinė monografija "Blizgančiosios elektrolitinės dangos", kurią paruošė akademiko J. Matulio vadovaujamas elektrochemikų kolektyvas, iki šiol vienintelė pasaulyje tokio pobūdžio knyga—žinynas, kurioje apibendrinta teorinė ir praktinė medžiaga apie elektrochemiškai gaunamas blizgiosias metalų dangas.

Vertinga Botanikos instituto išleista respublikos augalijos enciklopedija—šešiatomė "Lietuvos flora", kurioje aprašyta per 2000 savaimė

grafijos skyriaus "Geografinis metraštis", tarptautinis metraštis "Baltica" ir kt.

Keletą serialų akademijos įstaiogos leidžia ir periodiškai. Tai—bendras Fizikos instituto ir Vilniaus universiteto "Vilniaus astronominės observatorijos biuletėnis", Istorijos instituto "Lietuvos istorijos metraštis" ir Lietuvių kalbos ir literatūros instituto konsultacinių straipsnių kalbos kultūros klausimais leidinys "Kalbos kultūra".

Akademijos vardu paskelbtų leidinių skaičius jau viršijo 2800, o jų bendroji apimtis—36 tūkstančiai lankų. Romas Venckevičius

"LIETUVIŲ APSAKYMAI" AZERBAIDŽANE

Azerbaidžano skaitytojai vėl turi progos plačiau susipažinti su lietuvių literatūra. Šios respublikos knygų lentynose neseniai pasirodė leidinys su viršelyje įkomponuotu Vilniaus architektūros vaizdu— "Lietuvių apsakymai", išėję 10,000 egzempliorių tiražu. Tai leidyklos "Jazyčy" ("Rašytojas") į gyvenimą palydėta knyga. Joje išspausdinti V. Krėvės, A. Vienuolio, A. Gudaičio-Guzevičiaus, V. Dautarto, P. Cvirkos, A. Venclovos, J. Avyžiaus, V. Bubnio, J. Baltušio, M. Sluckio, V. Miliūno, J. Grušo, A. Pociaus, J. Mikelinsko, V. Rimkevičiaus, R. Lankausko, L. Jacinevičiaus apsakymai, yra įdėtos autorių nuotraukos bei nemažas žinių žiupsnelis apie kiekvieno jų gyvenimo ir kūrybos kelią.

Knygą išvertė ir paruošė žinomas lietuvių literatūros bičiulis Vagifas Arzumanovas. Čia yra ir jo straipsnis apie šiandieninę Nemuno krašto prozą.

Prieš keliolika metų išmokęs lietuvių kalbos, V. Arzumanovas jau išvarė gilią vagą dviejų brolišku respublikų literatūrinuose arimuose. Tai byloja ir jo knygos—lietuvių kalba parašyta ir Vilniuje 1976 m. išleista "Kūrybos broliai" bei 1979 m. Baku išėjusi "Azerbaidžaniečių ir lietuvių literatūriniai ryšiai". Tai liudija ir jo sudarytas lietuvių poezijos rinkinys "Alyvos", pasirodęs azerbaidžaniečių kalba 1976 m., kartu su poetu S. Gedą į lietuvių kalbą išverstas azerbaidžaniečių liaudies epas "Dede Gorgudo sakmės" 1978 m., kelios knygtės . . . mažiesiems mūsų respublikos skaitytojams ir lietuvių liaudies pasaka "Saulė, mėnulis ir vėjas"—Azerbaidžano vaikams. Vieni stambiausių V. Arzumanovo vertimų—J. Avyžiaus romanas "Sodybų tuštėjimo metas". L. Braziulis

MAN GAILA

Ko gaila, seneli, ko ašaros byra,
Kai rūsčiai žvelgi tu į fabriko mūrus?
Gal gaila tau juoko jaunatviško, tyro?

Gal sienų tvirtuju, kurios jau trūnyja?
Ar jauno sūnaus, kuris ilsis duobėje?
Ar vaisių, kuriuos turčiai piauna nesėję?

—Negaila man juoko . . . Tik verkti galėjau,
Praleisdamas skurdžias jaunystės dienas.
O sienos nuo prakaito man trūnyja.

Negaila sūnaus. Jis už laisvę kovojo.
Kas kovą laimės be aukų?
Juk aukos į ateitį kelią nukloja.

Tik gaila man turtų, kur žmonės sukrovė,
Bet leidžia naudoti juos sukčiui vienam.
Jis džiaugiasi, šaukia: "Man žemėj gerovė."

Man gaila tų vargšų, kurie dar nežino,
Dėl ko juos kas dieną vis spaudžia vargai,
Kad galios savosios jie dar nepažino

Man gaila! . . .

Pijus Storpirštis

5

Panevėžio statybos tresto kolektyvui duris atvėrė naujas profilaktoriūmas "Statyba". Kiekvienoje pamainoje čia vienu metu gali atlikti įvairias procedūras penkiasdešimt statybininkų. Profilaktoriūme yra aparatai povandeniniam ir sausam masažui. Pacienų paslaugoms—įvairios vandens procedūros.

Nuotraukoje: Panevėžio statybos tresto profilaktoriūmas "Statyba".

A. Sabaliausko nuotrauka

Draugiškoje Tarybinių Respublikų šeimoje

Apie didžiules socialines ir ekonomines permainas, įvykusias Lietuvoje Tarybų valdžios metais, rašoma Lietuvos KP Centro Komiteto pirmojo sekretoriaus P. Griškevičiaus straipsnyje "Tarybinių žmonių pasididžiavimas", išspausdintame TSKP CK žurnalo "Agitator" 15-ajame numeryje.

Autorius pažymi, kad buržuazijos valdymo metais Lietuva buvo menkai išsivysčiusi šalis ir visiškai priklausė nuo užsienio kapitalo, patyrė ekonominės krizės sunkumus. Hitlerinio fašizmo sukeltas karas padarė respublikai 17 milijardų rublių nuostolių. Pramonės gamyba sumažėjo dvigubai, buvo sugriauta apie 90 tūkstančių pastatų. Tokia buvo Tarybų Lietuva socializmo kūrimo pradžioje.

Didžiojoje broliškoje respublikų šeimoje Tarybų Lietuvos ekonomika TSKP CK ir tarybinės vyriausybės nuolatinio rūpesčio, didelės visų tarybinių tautų, ir visų pirma didžiosios rusų tautos, pagalbos dėka ėmė vystytis dinamiškai ir kompleksškai. Pramonės produkcijos gamyba palyginti su 1940 metais padidėjo daugiau kaip 58 kartus.

Su kiekvienu penkmečiu Lietuvos pramonė kokybiškai tobulino savo struktūrą. Tarybinis gyvenimo būdas įgijo tvirtą ekonominę bazę. Išaugo darbininkų klasės gretos, esminės permainos pakeitė kaimo veidą. Remiantis mokslu ir technikos laimėjimais, gamyba pertvarkoma pramoniniu pagrindu, nuosekliai specializuojamos ir koncentruojamos pagrindinės jos šakos. Didelius ir atsakingus uždavinius reikės spręsti respublikos agropromoninio komplekso darbuotojams įgyvendinant Aprūpinimo maisto produktais programą.

Toliau straipsnyje pabrėžiama, kad charakteringa mūsų gyvenimo būdo, kuris tarnauja žmogui, jo

6

gerovei ir sveikatai, ypatybė yra socialistinė sveikatos apsaugos sistema.

Socializmo dėka švietimas tapo prieinamas visiems visuomenės sluoksniams.

Respublikos partinė organizacija, jos ideologinis aktyvas atlieka didelį auklėjamąjį darbą, siekdami, kad kiekvienas tarybinis žmogus turėtų tvirtus idėjinius įsitikinimus, kilnias dvasines savybes, būtų sąmoningas patriotas ir internacionalistas. Po TSKP XXVI suvažiavimo turiningesnis tapo ideologinis darbas, tobulinamos jo formos ir metodai.

"Šlovingas TSRS įkūrimo 60-mečio jubiliejus—tai aukštuma, iš kurios gerai matyti praeitis ir atsiveria ateities perspektyvos,—baigdamas rašo P. Griškevičius.—Galimybė palyginti besivystančios visuomenės praeitį ir dabartį kelia mūsų pasididžiavimą ir skatina nuveikti dar daugiau Tarybų Lietuvos, mūsų didžiosios socialistinės Tėvynės klestėjimo labui.

Iš "K. T."

MIŠKININKŲ CHORO KELIONĖ

Svenčionėlių miškų ūkio gamybinio susivienijimo vyrų choras gerai pasirodė šiais metais įvykusiame respublikiniame chorų konkurse "Dainuoja darbo Lietuva". Kaimų kategorijoje jam buvo pripažinta antroji vieta. Dainininkai paskatinti gražia kelione Volgos upe. Vyrų su pasisekimu koncertavo laivo "Krylovas", kuriuo keliavo, turistams. Kelionės metu aplankė V. Lenino gimtinę Uljanovską, miestą didvyrių Volgogradą, pabuvojo Kuibyševė, Saratove, Astrachanėje.

Lankydamas įžymiasias Pavolgio vietas, miškininkų choras dalyvavo internacionaliniuose draugystės renginiuose, skirtuose TSRS 60-mečiui.

VADOVĖLIAI LIETUVOS MOKYKLOMS

Tikriausiai, pati populiariausia Lietuvoje—stilizuota berniuko su mokykline kuprine emblema. Ją pamatysi kiekvienoje mokykloje, kiekvienuose namuose. Šiuo ženklu žymimos knygos, kurias moksleiviams išleidžia "Sviesos" leidykla.

—Šių metų vadovėlių "derlius" kiek mažesnis negu iprastinis,—sako leidyklos direktorius Jonas Barcys.—Naujiesiems mokslo metams išleidome 77 pavadinimų vadovėlius, kurių bendras tiražas—2 milijonai 370 tūkstančių egzempliorių. Mat dabar, užbaigus rengti stabilias knygas, visiškai atitinkančias naujas mokymo programas, susidarė galimybė jas naudoti gerokai ilgiau. Vadovėliai kaupiami mokyklų bibliotekose ir nemokamai įteikiami moksleiviams mokslų metų pradžioje, o jiems pasibaigus—grąžinami. Taip perduodant vadovėlius iš rankų į rankas, knyga tarnauja apie ketverius metus. O naujų, pirmą kartą išėinančių vadovėlių, suprantama, išleidžiama tiek, kad jų pakaktų visam moksleivių kontingentui.

Vadovėlis lydi mokinį nuo pirmos klasės iki brandaus amžiaus. Nuo šios knygos daug priklauso gyveniman įžengiančių jaunuolių žinios, akiratis, išprusimas. Todėl mokytojas knygos nuolat tobulinamos, pritaikomos veržlaus mūsų gyvenimo reikalavimams. Štai ir šiemet bendrojo lavinimo mokykloms pateikėme keliolika naujienų. Išėjo nauji muzikos vadovėliai I ir V klasėms, "Buities darbai" IV klasei, Lietuvos TSR istorijos (VII-IX klasei), Lietuvos TSR istorijos (VII-IX klasei), Lietuvos TSR geografijos (VII-III klasei) vadovėliai. Tebetėsama naujų originalių užsienio kalbų vadovėlių serija. Beje, pradėjome leisti ir seriją knygų mokyklų parengiamosioms klasėms.

Ruošiant naujus vadovėlius leidyklai: talkininkavo keli šimtai

autorijų—žymių respublikos mokslininkų, specialistų, pedagogų. Parngti mokymo literatūra mokykloms dėstomąja lenkų kalba nemažai padėjo Varšuvos mokyklinės ir pedagoginės literatūros leidyklos.

—Paprastai leidykla, be vadovėlių, pateikia moksleiviams nemažai kitos literatūros, padedančios pagilinti pamokose įpytas žinias...

—Naujoviškai organizavus vadovėlių leidimą ir panaudojimą, susidarė galimybė moksleiviams pateikti daugiau ir įvairesnių žodynų, praktikumų, chrestomatijų, leidinių gamybiniam mokymui, fakultatyviniams užsiėmimams. Ir pedagogai, ir mokiniai šios mūsų produkcijos labai laukia.

Naujiesiems mokslo metams jau išėjo fakultatyviniams užsiėmimams skirtos knygos, supažindinančios su propagavimo elektroninėms skaičiavimo mašinoms, buitės kultūros pagrindais, kino menu. Serijoje "Rinkimės profesiją" išleistos knygos apie pagrindines žemės ūkio, mėsos ir pieno pramonės profesijas.

Nemažai leidinių skiriama mokinių komunistiniam auklėjimui, jų asmenybės formavimui. Komjaunimo, kitų mokyklų visuomeninių organizacijų darbo patirtis atskleidžiama A. Lutoškinio knygoje "Ar moki vadovauti?", ateistiniams moksleivių auklėjimui pasitarnaus B. Jauniškio apybraižų rinkinys "Peržengę kryžkeles". Reikšmingiausius mūsų Tėvynės istorijos puslapius, tarybinių tautų draugystės jėgą atskleidžia TSRS istorijos skaitiniai. Toliau tęsiamos populiariomis tapusios serijos "Žinių pasaulyje", "Gyvenimas ir kūryba", "Skaitom užsienio kalba", "Mokinio biblioteka". Mokykloms pageidaujant, pastaroji serija pradėta leisti ir rusų kalba.

R. Česna

Graži Lietuvos gamta, geri keliai kiekvieną vasarą sutraukia tūkstančius autoturistų. Jų paslaugoms—specialiai įrengtos poilsio aikštelės, jaukios kavinės senoviškuose restauruotuose pastatuose. Kasmet pastatoma vis daugiau autodegalinių, kurios aptarnauja tik lengvuosius automobilius.

Nuotraukoje: Autodegalinė Elektrėnuose. M. Baranausko nuotrauka

EKSPONUOJA LIAUDIES MEISTRAI

Biržų skyrus liaudies menininkai, kuriems vadovauja tapytoja Š. Sernienė, kasmet surengia kelias autorines, žanrines parodas. Šiuo metu biržiečiai turi progos apankyti dvi parodas. Kraštotyros muziejaus salėse atidaryta Kauno "Dailės" kombinato drožėjo P. Tamulionio medžio bareljefų ekspozicija, o "Širvenos" kino teatro fojė—biržietės autotransporto įmonės darbuotojos I. Dambrauskienės pirmoji personalinė tapybos paroda, kurioje eksponuojami peizažai ir natūrmortai.

KŪRYBINĖ STOVYKLA

Lietuvos TSR dailininkų sąjungos Kauno skyrus yra pasirašęs kūrybinio bendradarbiavimo sutartį su Ukmergės rajono Žemaitkiemio kolūkiu. Nuo praėjusių metų čia vasarą buvo rengiamos kauniškių dailininkų kūrybinės stovyklos.

Stovykloje sukurtus darbus dailininkai ekspozuoja kolūkiu derliaus šventės ar kita proga surengtoje kūrybos ataskaitinėje parodoje. Po jos dailininkai savo darbus padovanoja kolūkiuje įrengtai meno galerijai.

Vilnis, 1982 rugsėjo 16

Parama žemdirbiams

Lengvai šturvalo truktelėjimas, ir lėktuvas neria į vaiskių padangių žydrynę. Apačioje driekiasi žali pasėlių plotai, pievų ir ganyklų kvadratai, sparnais moja senasis Seduvos malūnas. O patyrusio piloto vairuojamas "padangių darbininkas" jau suka Skėmių gyvenvietės link. Po pusšimtį kartų per dieną kelia patyręs igulos vadas Vaclovas Norkevičius savo nedidelį lėktuvą virš Radviliškio rajono ūkių laukų. Keturi lėktuvai ir vienas sraigta-sparnis tręšia laukus, atlieka pasėlių priežiūros darbus. Sutartis agrocheminiams darbams šiemet pasirašė visi rajono ūkiai. Todėl ir aviatorių čia darbai jau skaičiuojami dešimtimis tūkstančių hektarų.

Radviliškio rajono gamybinis agrocheminio žemės ūkio aptarnavimo susivienijimas—vienas geriausių respublikoje. Žemdirbiams padeda ne tik aviatoriai. Praėjusiais metais agrochemikai ūkiuose padarė darbų daugiau kaip už pusę milijono rublių. Per balandžio ir gegužės mėnesius padėtas patikimas pagrindas geram šių metų derliui.

Radviliškietiai agrochemikai vieni pirmųjų Lietuvoje ėmė centralizuotai dirbti agrocheminius darbus. "Žemės ūkio chemijos" rajoniniam susivienijimui pavesti visi tręšimo, augalų apsaugos darbai. Nauda akivaizdi—vienoje vietoje sukoncentruota speciali technika, dirba geri specialistai, ūkiai atpalaiduojami nuo daugelio rūpesčių.

Žemės ūkio darbuotojai siekia gauti stabilius visų augalininkystės kultūrų derlius, tiekti gyvulininkystei kokybiškus pašarus, kad galima būtų kuo daugiau pagaminti maisto produktų. Čia didelę naudą duoda tinkamai organizuotas agrocheminis ūkių aptarnavimas. Šiam svarbiam darbui daug reikšmės skiriama neseniai priimtoje Tarybų šalies aprūpinimo maisto produktais programoje. Joje numatyta gaminti daugiau ir geresnės kokybės trąšų, cheminių augalų apsaugos priemonių, pašarų konservan-

tų, kalkinių medžiagų, plėsti centralizuotų agrocheminių darbų žemės ūkyje apimtį.

Nemuno krašto dirvožemiai labai stokoja fosforo ir kalio. Šį trūkumą užpildo mineralinės ir organinės trąšos. Tinkamai panaudotos jos padvigubina derlių. Tarybų valdžios metais mineralinių trąšų tiekimas respublikos žemės ūkiui padidėjo penkiolika kartų. Per trumpą laiką reikia patręšti ir apdoroti pesticidais milijonus hektarų pasėlių, kultūrinių pievų bei ganyklų, daugiamečių žolių plotų. Siame darbe žemdirbiai susilaukia vis didesnės agrocheminės tarnybos paramos: detalių dirvožemių tyrimų, tręšimo kartogramų, aviacijos bei specializuotų agrocheminių būrių paslaugų. Prieš porą metų tam tikslui buvo įsteigtas respublikinis "Žemės ūkio chemijos" susivienijimas, kuris subūrė iki tol įvairiose žinybose dirbusias agrochemines pajėgas į vieningą kompleksą.

— Vieninga respublikos agrocheminė tarnyba sėkmingai dirba,—sako Lietuvos TSR žemės ūkio ministro pavaduotojas Juozas Moraza.—Vien per praėjusius metus padaryta darbų daugiau kaip už vienuolika milijonų rublių. Tręšiant laukus centralizuotai, ūkiuose kitiems darbams išlaisvinama nemažai darbo rankų. Respublikos agrochemikai kasmet ištiria daugiau kaip po 400 tūkstančių hektarų žemių, ruošia moksliskai pagrįstas rekomendacijas, kaip tikslingiau panaudoti mineralines trąšas. Respublikinio žemės ūkio skaičiavimo centro kompiuteriai sudaro tręšimo planus. Visiems Lietuvos ūkiams pateikiami naujaisi duomenys apie dirvožemius bei konkrečios tręšimo rekomendacijos.

Agrochemikai kartu su žemdirbiais atkakliai siekia, kad galutiniai žemės ūkio rezultatai kuo mažiau priklausytų nuo orų, kad būtų išauginami gausūs visų kultūrų derliai. **A. Norvaišas**

Kėdainių rajono tarpūkinė gyvulininkystės įmonė "Nevėžis" per šių metų pirmąjį pusmetį valstybei pardavė 570 tonų mėsos—tai šimtu tonų daugiau negu pernai per tą patį laikotarpį. Neseniai rikiuotėn stoji antroji įmonės eilė. Dabar čia jau auginama daugiau kaip penkiolika tūkstančių paršelių ir kiaulių. Kolektyvas išpareigojo šiemet pagaminti 1,200 tonų kiaulienos.

Nuotraukoje: Reprodukcinio cecho operatorės (iš kairės) G. Docienė ir St. Mieliauskienė. **G. Svitojaus nuotrauka**

Specialistai žemės ūkiui

Viename gražiausių Dzūkijos miestelių, Veisiejuose prie Ančios ežero, atidaryta nauja profesinė technikos mokykla. Į ją šiemet priimta beveik šimtas vaikų ir merginų, panorusių tapti kvalifikuotais ir pieno fermų operatoriais.

Veisiejų vidurinė kaimo profesinė technikos mokykla—30-ji Lietuvoje. O iš viso kaimo profesinės technikos ir technikos mokyklos šiemet priims beveik dešimt tūkstančių jaunų žmonių, kurie mokysis trisdešimties kaimui reikalingų specialybių.

Praėjo tie laikai, kai žemės ūkyje galėjo dirbti bet kas, kad tik sveikatos turėtų. Dabar žemdirbiai ap rūpinti našia technika, ūkiuose eksploatuojama daugybė elektros variklių, kitų sudėtingų mechanizmų. Kadrus šiai technikai aptarnauti ir ruošia profesinės technikos ir tech-

nikos mokyklos. Jose išmokstama traktorininko, ekskavatorininko, vairuotojo, elektriko, fermų operatoriaus ir kitų specialybių.

Aukštu specialistų ruošimo lygiu, gerais ryšiais su aptarnaujamos zonos ūkiais garsėja Kaišiadorių, Panevėžio, Raseinių, Švenčionių, Vilkijos ir kitos kaimo profesinės technikos mokyklos.

Maždaug penktadalis šiemet į šio profilio mokyklas priimamų mokleivių—merginos. Mokyklos joms siūlo naujas specialybes: gyvulininkystės kompleksų operatorių, kaimo valgyklų virėjų ir kitas . . .

Dėstytojus kaimo profesinėms technikos ir technikos mokykloms ruošia Lietuvos žemės ūkio ir Veterinarijos akademijos—jose sudarytos specialios būsimųjų dėstytojų grupės. **Z. Mikalauskas**

LAIŠKAS ATEITIES KARTOMS [HUMORAS]

Iškasę pamatus, nutarėm šalia pirmos plytos įmūryti laišką ateities kartoms. Tegu žino, kad buvom, kad statėm. Nutarėm: geriausia laišką įdėti į butelį—jokia pelė nesugrauš. Tuščių neturėjome, visus buvome pardavę, nusipirkom keletą pilnų. Išgėrėm, negi išpils.

Pradėjom galvoti apie tekstą. Nelabai sekėsi. Kažkuris susigaudė: per mažai esame išgėrę. Išgėrėm daugiau ir, matyt, padauginom, nei dirbti, nei rašyti jau negalėjom. Atidėjom viską kitai dienai.

Kitą dieną tušti buteliai buvo reikalingi atsipagirti. Bet koks tas atsipagiriavimas už tuščius butelius: visų galvos tiesiog braškėjo, ir niekas negalėjom sugalvoti, ką turėtų skelbti laišką ateities kartoms. Susimetėm. Ir dar kartą susimetėm. Ir dar kartą. Ir dar. Ir . . .

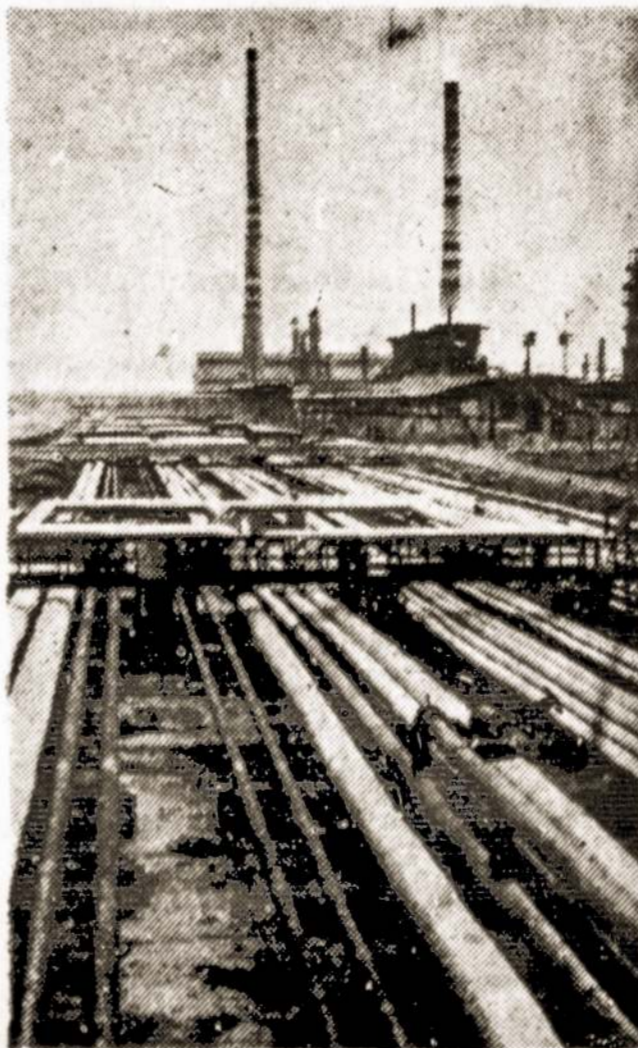
Atvirai sakant, dar kartą įsitikinom, koks yra sunkus dalykas rašymas. Nesisekė mums, ir gana. Ir jei ne butelis, iškritęs iš drebančių Mykolo rankų, kažin, ar būtume pasikalbėję su ateities kartomis. Kai tas butelis iškrito ir sudužo, pačiam Mykolui ir šovė išganinga mintis.

— Vietoj laiško šalia kertinio akmens sužerkime šukes. Labai gudrus bus ateities žmonės. Jau ir dabar, suradę šukelę, archeologai parašo knygą, o ateity . . . Ir dar tiek šukių suradę . . . Visą žinos

apie mus.

Visi atsidusom: pareiga ateities kartoms atlika. Už tai negalėjom neišgerti.

Jonas Maciukevičius

Sparčiai statoma Mažeikių naftos perdirbimo gamyklos antroji eilė, kuri turi stoti rikiuotėn ateinančiais metais. Patyrę statybininkai montuoja stambiagabaritines kolonas, įvairius technologinius įrengimus.

Nuotraukoje: Bendras gamyklos vaizdas.

M. Baranausko nuotrauka

Didelis būrys jaunimo dirba Molėtų rajono Ždanovo kolūkyje. Juos galima sutikti visur—laukuose ir dirbtuvėse, fermose ir statybose. Jaunimo tvirtos rankos aria dirvas, prižiūri gyvulius, stato naujus namus, remontuoja techniką, nuima derlių.

Daug mechanizatorių ir kitų specialistų su kolūkio stipendijomis baigė mokslus ir grįžo dirbti į savo kolūki. Per artimiausius penkerius metus, gaudami kolūkio stipendijas, išgys traktorininkų, vairuotojų, elektriku, šaltkalvių-remontininkų, statybininkų specialybes daugiau kaip 30 žmonių, o technikuose ir aukštosiose mokyklose mokysis 16 jaunuolių.

Nuotraukoje: Kolūkio partinės organizacijos sekretorius mechanizacijos inžinierius Juozas Giedraitis, neakivaizdiniu būdu baigęs Žemės ūkio akademijos mechanizacijos fakultetą (antras iš kairės), su buvusiu kolūkio vairuotoju, o dabar dirbtuvių vedėju (pirmas iš kairės) Pranu Žirneliu, mechanizatoriais Gintu Vidžiūnu, Vytu Kalinausku ir meistru suvirintoju Petru Tilinga. Visi šie jaunuoliai baigė mokslus, gaudami kolūkio stipendiją. **M. Baranausko nuotrauka**

Vilnis, 1982 rugsėjo 16

Iš Vilniaus konservų fabriko

Vaisių ir daržovių ūkio ministerijoje sužinojome, kad Vilniaus konservų fabrikas—bene vienintelė šiose sistemose įmonė, kuri nekoregavo metinių planų. Jau šių metų rugpjūčio pradžioje fabrikas buvo perdirbęs 223 tonas braškių, 13 tonų agrastų, 18 tonų raudonųjų serbentų, nemažai tonų vyšnių, krapų, aguročių, burokėlių, kitko.

Įmonė stengiasi supirkti vaisių ir daržovių tiek, kad jos ilgai negulėtų sandėliuose, bet būtų kuo greičiau perdirbamos. Jeigu kartais jų atvežama daugiau ir mato, kad visų užkonservuoti nespės, spaudžia sultis. Per parą įmonė pajėgi perdirbti iki 40 tonų uogų, vaisių ir daržovių. Spėriai dirbama todėl, kad fabrikas mažina rankų darbą, automatizuoja gamybos procesus. Pernai buvo įdiegta naši vaisių ir daržovių konservavimo linija.

Žinia, kompotams, džemams, uogienėms reikalingi indeliai—nemažai skardinių. Įmonė šią tarą gamina pati. Prieš prasidedant uogų sezonui fabrike buvo pastatyta nauja tokių indelių gamybos linija. Skardinių indelių gamybos baro viršininkė Beatričė Sirvienė ir fabriko laboratorijos vedėja Bronė Silanskaitė parodė mums senąją liniją, kuri dar veikia, ir naująją.

Senoji per parą pagamina apie 50 tūkstančių indelių, naujoji—per 80 tūkstančių. Naujoji linija labiau mechanizuota, beveik nėra rankų darbo, ją aptarnauja, tiksliau, prižiūri du žmonės. Liniją sumontavo ir paleido įmonės specialistai. Buvo sudaryta brigada, kuriai vadovavo Jonas Bernotas. Nagingi meistrai Vasilijus Pastarnokas, Kazimieras Bartusevičius, Antanas Ramanaukas. Antanas Bartoševičius dirbo spėriai, sumaniai. Jų darbą priėmimo komisija įvertino gerai. Dabar įmonė ne tik pati apsirūpina indeliais, bet duoda jų ir kitiems konservų fabrikams.

Šių indelių gamybai naudojami skardos lakštai. Ji pjaustoma juostomis, kurios plotis lygus indelio aukščiui. Pasitaiko, kad betransportuojant skardos lakšto kraštai susilanksto arba susibražo, jie indeliams nebetinka. Nupjauti kraštai neišmetami. Bare stovi skardinių dangtelių presai, ir iš tos juostos, kurios negalima panaudoti indeliams, štampuojami dangteliai. Taigi atliekų būna labai mažai.

Šių metų darbo sezonui fabrikas dar pakeitė naujais du vakuumo aparatus, du autoklavus, paremontavo patalpas, išbetonavo obuolių priėmimo talpas. **Jonas Geštautas**

Dvidešimt penkerius metus Julius Dumbliauskas dirba laukininkystės brigadininku Kapsuko rajono Černiachovskio kolūkyje. Jo vadovaujami žemdirbiai kasmet išaugina didelius derlius. Pernai jo brigados laukuose išauginta iš hektaro po 501 centnerį cukrinių runkelių, po 42 centnerius grūdų. K. Dumbliausko brigados prižiūrimuose laukuose nepamatys piktžolių. Už pasiaukojantį darbą brigadininkas pristatytas TSR valstybinei premijai gauti.

Nuotraukoje: Brigadininko Juliaus Dumbliausko cukrinių runkelių laukuose. M. Baranausko nuotrauka

MEDŽIOKLĖS SEZONAS LIETUVOJE

Rugpjūčio 14 dienos rytą prasidėjo laukinių ančių, perkūno oželių, laukių ir jerubių medžioklė.

Apskaita rodo, kad šiemet ančių 15 tūkstančių daugiau nei pernai. Leidžiama sumedžioti 18 tūkstančių—10 procentų visų ančių.

Ančių skaičius didėja, didėja ir medžioklės laimikiai, tačiau per trejus metus kai kuriuose draugijos skyriuose ančių sumedžiota mažiau nei 1977 metais. Tarp jų—Akmenės, Ignalinos, Kapsuko, Rokiškio, Telšių skyriai. Mažiausiai ančių sumedžiojama Akmenės, Jonavos, Plungės, Šalčininkų, Širvintų skyrių medžioklės plotuose.

Medžioklės plotų produktyvumui didinti Medžiotojų ir žvejų draugija įrengusi du laukinių ančių veislynus—Panevėžio ir Kėdainių medžioklės ir žūklės ūkiuose. Laukinės antis, iš kurių surinkti kiaušiniai vėliau inkubuojami, laiko Ukmergės skyriaus Lyduokių ir Kapsuko skyriaus Orijos medžiotojų būreliai. Šiais metais pradėjo veikti

Kėdainių medžioklės ir žūklės ūkio ančių veislynas.

Tačiau vien veislynuose išauginamomis antimis pasitenkinti negalime. Labai svarbus dalykas—dirbtinės lizdavietės. Jų šiemet buvo įrengta 4545, išskelti 952 inkilai antims klykuolėms. Šį darbą būtina plėsti ir tobulinti.

Šiemet, kaip įprasta, medžiosime šeštadieniais ir sekmadieniais su medžioklės ūkių išduotais leidimais (kelialapiais). Kiek ančių galima sumedžioti, nustatoma pagal apskaitos duomenis kiekviename draugijos skyriuje ir būrelyje. Dienos norma vienam—medžioklės plotų šeimininkų nuožūra, tačiau ne daugiau kaip 3 antys. Kur yra neskraidantį jaunikių, būtina medžioklės sezono pradžią nukelti vėlesniam laikui. Be paukštinių šunų draudžiama medžioti tose vietose, kur nušautų ar sužeistų paukščių patiemis medžiotojams neįmanoma paimti. Negalima medžioti poilsiavietėse, kitose žmonių susibūrimo vietose. Sauname ne iš

SUSITIKIMAI

LINKĖJIMAI VYTAUTUI

Trakuose gidė parodė i Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto biustą.

— Ak, štai koks jis,—atsiliepė Martynas ir kai būrelis svečių kartu su gide pašitraukė apžiūrėti kitų pilies menės istorinių dalykų, Martynas pasiliko čia, prie Vytauto. Seni laikai, senas vardas, tačiau garbė jo, pražingsniavusi penkis šimtmečius, išliko ir kalba i daugelio tautybių žmones. Reikšminga, dažnai sakome, kai tauta gyvena su savo istorine praeitimi ir dar pabrėžiame, kad kuo ji gilesnė, tuo daugiau, vadinasi, dvasinių turtų sukaupta. Tačiau Martynas buvo įdėmesnis akimis, nes jam rūpėjo išžiūrėti ir parsivežti i Belgiją Vytauto asmenybės bruožus, o paskui, prisėdus prie jauniausiojo sūnaus, papasakoti:

— E, ten, Lietuvoje, mačiau aštą, nuo kurio visi Vytautai prasideda. Taip, taip, ir tu, sūnau...

Dar nežinojau, kodėl Martynas toks atidus Vytauto biustui. Juo labiau tai buvo įdomu sužinoti, kad Martynas belgas, atsivežęs čia tik vienintelį lietuvišką žodį—“ačiū”. Didelių knygų nevertė, mokyklose irgi ilgiau neužtruko, užtat po žeme—net dvidešimt penkerius metus. Kasė anglį, kėlė i viršų ir sugrįždavo i namus pavargęs, kad ir čia, anot jo, nebūdavo kada pasižiūrėti i saulę. O gimus jauniausiajam sūnui—rūpesčių dar daugiau, bet vienas pirmiausiųjų būna visgi malonus: reikės berniuką šaukti vardu... Kokiu vardu žmonės šauks jauniausiąjį Martyno sūnų?

— Tegu būna Vytautas,—paprastė žmona.

— Hm, Vytautas. Nesiklauso... Martin, Ipolit, Ardian... Egbert. Tai belgiški, gražūs, skambūs vardai, o Vytautas... Ne, belgo ausiai šis vardas neskamba...

— Tačiau jis Lietuvoje labai skambus. Aš gi lietuvi, Martynai,—paprastė žmona, glausdama mažylį prie krūtinės. Ir taip Belgijoje, Liežo miestelyje apsigyvena mažasis Vytautas. Dabar jau—vyras ir jo vardas ne tik skambus tėvo ausims, bet švariai, lietuviškai ištaria ir jo lūpos.

Tai va, būtent šis nedidelis epizodas iš Martyno šeimos gyvenimo ir pristabdė Martyną prie Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Vytauto biusto vienoje Trakų pilies menėje. Kazin, kokios mintys užėmė jo galvą? Tačiau kai jis pagaliau atsitraukė akimis nuo karūnuotos biusto galvos, tai pasiteiravo ar daug Lietuvoje Vytautų?

— Daug. Net ir mano brolis,—pasakiau, nesuabejojęs, kad būtent tą sužinoti parūpo sveičiui.

— Ir mano sūnus Vytautas, tik aš klausiu, ar dar kur nors yra šis istorinis Vytautas?—patikslino klausimą Martynas.

didensio kaip 35 metrai nuotolio, tačiau svarbiausia—šūvis privalo būti saugus. Deja, pasitaiko medžiotojų, žaudančių pažeme arba net pastatų pusėn.

Medžioklės sezoną užbaigsime lapkričio 14 dieną. Laukinis karvelius, pradėję juos medžioti kartu su antimis, galėsime medžioti iki šiems paukščiams išskrendant.

P. Urbelis
Medžiotojų ir žvejų draugijos respublikinės tarybos pirmininko pavaduotojas

Sakoma, ne mandagu tuoj pat po svečio paklausimo pasiūlyti jam savo klausimą. Na, pavyzdžiui, tokį: kodėl jūs, mielas svety, tuo domitės? Beliko tik nujausti, kad piktį Tarybų Lietuvos lietuviški nedraugai, atsilankę i Martyno namus, jam dažnai papasakodavo ir apie Didįjį Lietuvos kunigaikštį Vytautą, ir, žinoma, neužmiršdavo pakalbėti kad, esą, dabar Lietuvoje kunigaikščiai ne pagarboje—jie ne tik kad nukarūnuoti, bet ir užmiršti, pašalinti žmonėms iš akių.

Martynas laukė atsakymo, o man buvo nedrašu sakyti, kur mūsų tarpe yra Vytautas—na, Perlojoje, na, Veliuonoje... Šiuos Vytauto paminklus regėjau savo akimis. Pavyzdžiui, Perlojoje perskaičiau taip isiminusį užrašą:“Vytautai Didysis, tu gyvas būsi mūsų širdyse, kol gyvas bus noras vienas lietuvis”. Na, o kur dar?

Praeities karaliai iš tikrųjų ne kasdien mūsų kasdienybėje, rūpesčiuose, mintyse, ir pasitaiko, kad kai kur juos dar reikia surasti. Mačiau dar Didįjį Vytautą Kauno skulptūros ir vitražo galerijoje, istoriniame muziejuje, Petro Rimšos medaliuose, istorijos vadovėliuose, gal ir dar kur... Surūku, gal net nebeįmanoma vienam žmogui nešioti visą tautos dabartį ir visą jos praeitį...

Nežinau, ar per savo viešnagę dar nors kartą Martynas prisiminė Trakus su kažkada jų buvusio valdovo karūnuotu biustu, tačiau paskutinę dieną, kai svečias linksmi nusiteikęs sėdo i traukinį Leningradas-Berlynas, pajuokaudamas paprašiau jį perduoti savo jauniausiam sūnui Vytautui Lietuvos Vytautų linkėjimus.

— Linkėjimai—gerai,—atsiliepė svečias, bet dar geriau, kad pats ateitų pas juos. Pas tuos, kurie Lietuvos istorinės praeities sargyboje, ir tuos, kurie kaip tavo brolis—gyvena, dirba, džiaugiasi, vaišina, politikuoja. Gražūs jie, kaip ir Vytauto vardas, kaip visi jūsų žmonės...

Dar ilgai pro atdarą vagono langą mosavo Martyno ranka. Stovėdami ant perono mojavome ir mes, ir buvo džiugu žinoti, kad ten, Belgijoje, gyvena Vytautas, savo vardu rodantis Lietuvos pusėn. Ką pasakys jam tėvas? Kaip perduos jam Lietuvos Vytautų linkėjimus? Paspėlioti ne nuodėmė, bet škart to nedarykime, nes mūsų vaizduotės vaisius gali pasirodyti menkesnis už tikrovę. Tik vienu nereikia abejoti—po metų, kitų ir Martyno sūnus Vytautas ateis pasižiūrėti, kokie tie žmonės, toji tauta, sunokinusi jo vardą—vardą Vytautas... **Pranas Karlonas**

MOKSLEIVIAI DEMONSTRAVO MEISTRISKUMĄ

Tris dienas Švenčionių 2-osios vidurinės mokyklos stadione vyko respublikinės moksleivių automobilių varžybos, kuriose dalyvavo Vilniaus, Panevėžio, Klaipėdos, Šiaulių miestų ir aštuonių rajonų komandos. Miestų grupėje pirmąją vietą iškovojo Vilniaus miesto komanda, aplenkusi Panevėžio miesto komandą. Rajonų grupėje nugalėjo Kaišiadorys, aplenkę Varėną ir Mažeikius. Individualiai tarp mergaičių pirmąją vietą iškovojo Dalia Sidlauskaitė iš Kaišiadorių. Tarp berniukų nugalėjo Virgilijus Pociūnas iš Panevėžio.

Vilniaus, 1982 rugšėjo 16

RYŠIUM SU ANTANO ZOKO 80-SIOMIS METINĖMIS

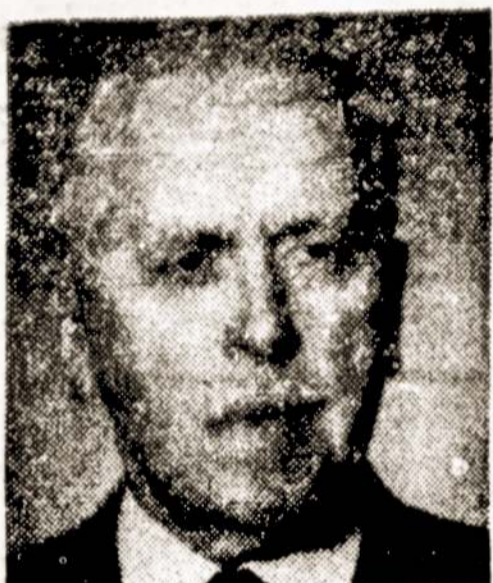
Brazilijos lietuvių kolonija yra antra pagal didumą po JAV lietuvių kolonija. Tačiau Brazilijos lietuvių organizacinis veikimas, palyginus su JAV lietuviams, dar nesenas. Tiesa, pirmieji lietuviai į Braziliją atvyko praėjo šimtmečio pabaigoje, bet organizacinis veikimas prasidėjo tik 1927 m., kai masinės emigracija vyko į kavos plantacijas. Sao Paulo mieste apsigyveno apie 12,000 lietuvių.

Kalbant apie Brazilijos lietuvius, absoliuti jų dauguma kitoki žmonės, negu JAV, Argentinos, Kanados, Urugvajaus bei kitų kraštų lietuviai. Į šiuos kraštus iš Lietuvos emigravo ieškodami didesnio duonos kėsnių tie, kurie dar išgalėjo vienu ar kitu būdu nusipirkti laivakortę perplaukti per Atlantą. Į Braziliją dauguma emigravo skurdžių skurdžiausi, Brazilijos plantatorių pinigais į kavos plantacijas vergauti, iš kur naktimis slapta turėjo pabėgti į miestus.

Nenuostabu, kad pirmoji Sao Paulo lietuvių organizacija—Susivienijimas Lietuvių Brazilijoje,—įsikūręs 1927 m., buvo pažangi organizacija, arba kaip žmonės sako, dušia ir kūnu antifasistinė organizacija. Susivienijimo savaitraštis "Garsas", pradėjęs eiti 1928 m., kaip mat tapo populiariausiu Sao Paulo lietuvių laikraščiu. Ypač populiariais tapo Susivienijime saviveiklos, muzikos, sporto, jaunimo rateliai, apjungę beveik visus jaunesnius Sao Paulo lietuvių žmones. 1930 metų pradžioje Susivienijimas įsigijo patalpą, ikūrė geriausiai žmonių lankomą skaityklą pasiskaityti pažangių lietuviškų laikraščių, gaudamų iš JAV, Minsko, Maskvos ir iš kitur. Netrukus Susivienijime prasidėjo ir pagrindinis revoliucinis judėjimas. Pirmučiausia Susivienijimo rėmuose susiorganizavo pagrindinė "Raudonoji frakcija", kovai Susivienijime su svetimomis darbo žmonių bendram reikalui nuotakomis. Nors "Raudonoji frakcija" dar nebuvo pagrindinė komunistinė organizacija, bet jau turėjo užmezgusi ryšius su Raudonosios pagalbos organizacija ir Brazilijos kai kuriais komunistais braziliečiais.

Kai 1929 metais į Sao Paulą atvyko pirmutinis Brazilijai buržuazinės Lietuvos konsulas Petras Mačiulis, Susivienijimas Lietuvių Brazilijoje šakojo ir lapojo. Klerikalams ir tautininkams Sao Paulo lietuvių kolonijoje buvo ankšta veikti bei ką rimtesnio suorganizuoti. Bet tuoj po konsulo atvykimo prasidėjo neapsakomas reakcinės Brazilijos saugumo puolimas prieš pažangų Sao Paulo lietuvių judėjimą, Susivienijimo aktyvesnių darbuotojų suėmimai, namuose kratos. Netruko pusmetis, saugumo agentai įsiveržė į Susivienijimo patalpas, laikraščio "Garsas" spaustuveje likvidavo raides, keletą laikraščio darbuotojų deportavo, patį Susivienijimą privertė likviduoti.

Tačiau Sao Paulo aktyvesni ir politiniai sąmoningesni lietuviai, kiek jų dar buvo likę, rankų nenuleido, nuėjo veikti į pagrindį. Nuo čia ir prasidėjo Brazilijos lietuvių revoliucinis judėjimas pogrindyje išvien su Brazilijos komunistų partija ir, kiek sąlygos leido, pusiau legalus. Nebuvo lengva diktatoriaus Getulio Vargas žiaurus fasisinio režimo sąlygomis. Daug lietuvių būdavo areštuojama, deportuojama, bet, Brazilijos pažan-

Rugpjūčio 4 d.
LTSR nusipelnusiam
žurnalistui
Antanui Zokui
sukaks 80 metų.

gūs lietuviai vis tiek ryžtingai ėjo nepavargdami garbingu revoliuciniu keliu su Brazilijos darbo liaudimi kovose už demokratiją, pažangą ir sotesnį darbo žmogaus rytojį. Pogrindyje ir pusiau legaliose organizacijose išsiauklėjo žymių komunistų lietuvių, kurių ne vieno vardas nūdien plačiai žinomas ir Lietuvoje: Alfonsas Marma, Linas Valbasys, Antanas Vaivutskas, Antanas Zokas ir daug kitų.

Pavyzdžiui, Antano Zoko vardas, ryšium su jo 80-siomis gimimo metinėmis, šiomet plačiai nuskambėjo Lietuvoje. Kiek pažinojau Brazilijos revoliucinio judėjimo lietuvius, Antanas Zokas buvo vienas tu, kuris buvo atsidavęs bendram darbo žmonių reikalui. Ne kartą buvo areštuotas, kankintas, muštas, bet jis nepasidavė. Po kiekvieno arešto ir kankinimų dar su didesniu entuziazmu stodavo į kovotojų už šviesesnį darbo žmogui rytojį gretas veikti ir joms vadovauti.

Didžiausias nuopelnas šiam žmogui tenka už jo bebaimiškumą ir ryžtą, kad Brazilijoje gyvuotų pagrindinė lietuviška spauda, skelbusi tiesos žodį iš klasių kovos frontų Brazilijos lietuviams. Pradžioje Antanas Zokas buvo šių laikraščių uolus platintojas, bendradarbis ir nepavargstantis finansinės paramos telkėjas. Kai Albinas Kinas buvo deportuotas, Antanas Zokas pagrindinių laikraščių redagavimą ir leidimą paėmė į savo rankas. Ypač jis daug širdies įdėjo laikraščiu "Tiesa", ėjusiam giliai pogrindyje 1940-43 m. Jis buvo jo faktiniu redaktoriumi ir pakrūmėje už miesto skurdžiame namelelyje raidžių rinkėju. Čia jis pogrindyje lietuvių spaustuveje užsidaręs dienų dienas daug padėdavo ir Brazilijos komunistų partijos organui "Clase Operaria" bei rinkdamas ir spausdindamas nelegalius partinius lapelius.

Nebegalėdamas pasislėpti nuo žvalgybos, 1948 metais Antanas Zokas slaptai išvyko į Urugvajų, kur dirbo pradžioje administratorium, paskui redaktoriumi Montevideo pažangių lietuvių laikraščio "Darbas". 1956 metais Antanas Zokas su kitais Lotynų Amerikos lietuviams, grįžtančiais į Lietuvą, irgi grįžo, įsidarbino Vilniuje "Tiesoje". Grįžęs buvo renkamas Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos deputatu, paskelbtas LTSR nusipelnusiu žurnalistu.

Šiomet rugpjūčio 4 d. LTSR nusipelnusiam žurnalistui, Brazilijoje išsiauklėjusiam komunistui Antanui Zokui sukako 80 metų. Šio jubilajaus proga sveikinu ir iš visos širdies linkiu ilgiausių metų mielam draugui ir bičiuliui.

S. J. Jokubka

Lucille Matuzienė

Telefonu teko išsišnekėti su plačiai žinoma Lucille Matuziene. Pasirodo, Lucille su savo velioniu vyru prieš daug metų yra gyvenę Iowa valstijoje. "Vilni" pradėjo skaityti nuo pat pirmųjų laikraščio įsikūrimo metų, kai V. Andrusis nuvyko tada pas juos laikraščiu aukų ir pasiūlė užsiprenumeruoti.

Vėliau Matuzai atsikėlė į Čikagą ir čia aktyviai ėmė reikštis organizacijose ir darbuotis "Vilnies" reikalui. Jos vyrui išėjus į pensiją, persikėlė į Floridą, kur išgyveno penkiolika metų. Vyrui mirus, Lucille grįžo atgal Čikagon.

Kaip žinia, Lucille yra invalidė, nuobodžiauja viena. Mažai jos amžiaus beliko žmonių, kad kas ją aplankytų ar paskambintų. Džiaugiasi, kad Antanas Litvinas jos gimtadienio proga atsiuntė sveikinimo laiškutį.

Jos adresas: 1845 N. Larrabee, Chicago, Ill. 60614, Apt. 415. Telefonas 951-6184. Nepamirškime jos, savo laiku buvusios aktyvios pažangietės.

Nellie

Priminimas LDS 53 Kp. nariams

Jau pastebėjote spaudoje, kad LDS 53 kp. narių susirinkimas šaukiamas spalio 16 d., 1 val. po pietų, "Vilnies" salėje. Sis susirinkimas šaukiamas svarbiu reikalu, išrinkimui pastovios valdybos, ypačingai fin. sekretorės. Būtina visiems nariams atsilankyti, jei norime, kad kuopa gyvuotų.

Atsilankę išklaupsite LDS 25-to seimo delegatų raportą ir apkalbėsime ateities veiklą.

LDS 53 KP. VALDYBA NEWJORKIEČIAI NEPAMIRŠTA "VILNIES"

LDS 25-to seime sutikau Nellie ir Povilą Ventus iš New Yorko. Prisiminėme laikraščio "Laisvės" nelengvą padėtį, kur Povilas yra direktijos pirmininkas. Nellie Ventienė sako, kad jie rūpinasi ne tik "Laisvės" reikalais, bet nepamiršta ir "Vilnies". Ji įteikė \$20 ir pasakė, kad tai drg. Onos Čepulienės dovana "Vilniai". Taipgi ji nuo savęs ir Povilo įteikė \$10. Viso Nellie įteikė "Vilnies" paramai \$30.

Nuoširdus dėkui drg. Onutei Čepulienei už dažną paramą "Vilniai", taipgi Ventams už paramą ir paslaugas.

J. Urmonienė

EX MAINIERIŲ KLUBO NARIŲ ŽINIAI

EX MAINIERIŲ KLUBO NARIŲ ŽINIAI

Mieli klubiečiai, šiuomi primenu jums, kad mūsų klubo narių susirinkimas įvyks rugsėjo 18 dieną, 12 val. dieną, "Vilnies" salėje. Prašau visus atsilankyti į šį susirinkimą ir paskirtu laiku, nes kaip visuomet, taip ir šiame susirinkime pradėsime pasivašinimą laiku—12 val. dieną. Kurie ateisite vėliau, neteksite vaišių. Po pasivašinimo, bus dovana pasikeičimas, nes nariai visuomet jų nemažai atneša.

Per liepos ir rugpjūčio mėnesius neturėjome susirinkimų, tad galėsime pasidalinti išpuodžiais, kuriuos išsigijome per tą laiką.

Lauksiu skaitlingo narių atsilankymo ir rūpestingo apsvartymo klubo reikalų.

Sekr. John Feiza

Iš Vakarų Vokietijos

PEKLA

Springerio concernui priklausančiame laikraštyje "Welt am Sonntag" (1982.VIII.15) sudomino žinutė iš Pittsburgh, PA, su antrašte: Ekskomunikacija, blogi garsai bažnyčioje. Straipsnyje rašoma: Nuo pat pakrikštinimo prieš 59 metus Mary Hoysan priklausė Sv. Marijos ortodoksų ukrainiečių bažnyčiai Pittsburgh, PA. Per pamaldas ji visuomet giedodavo garsiai ir neteisingai, dėl to vis daugiau parapijiečių jautėsi trukdomi. Ir kada pastorius James Norton paskelbė, kad liturginiai tekstai ateityje bus kalbami anglų kalba, Mary Hoysan nesiklausė ir toliau ukrainiškai poteriavo. Dabar ją ekskomunikavo. Be to pastorius pasakė, kad jai buvo uždrausta užimti savo vietą sekmadieniais bažnyčioje.

Tokių dalykų gal įvyksta ir tarp lietuvių išeivių. Tik jie nepakliūna į spaudą, nes lietuvis buvo, yra ir liks geros giedorkos...

KELIONĖS

Vasara jau baigiasi. Baigiasi ir kelionių laikas. Būdavo laikai, kai iš Amerikos lietuviškas jaunimas, dažniausia ką tik baigę mokslus, prieš pradėdant dirbti, atvykdavo apžiūrėti Europos. Jie nusipirkdavo visi Vakarų Europai galiojantį traukinio bilietą. Dienomis apžiūrėdavo jiems įdomias vietas, o naktį traukinyje, jeigu sąlygos leisdavo, knarkdavo... Daugumas turėjo ir vieną kitą adresą Europoje gyvenančių pažįstamų. Šiais metais tokių keliautojų lyg nebūta. Pasiteiravau pas kitus, kurie turistiniu atžvilgiu gyvena atraktyvesniame mieste, negu Frankfurtas. Pas juos ta pati gaida. Vienintėliai, kurie keliavo, tai Vasario 16 gimnazijos buvę mokiniai iš Amerikos, kurie po mokslo metų, liko dar kai kuriam laikui apžiūrėti krašto.

Sis fenomenas dalinai yra suprantamas. Laikraščiuose skaitai apie didelę bedarbę ir pasakišką kainų kilimą Amerikoje. Be to, Amerikos jaunimo didžiausia baimė yra, kaip viename apklausinejini. Šiaišškėjo, tapti biednais. Su tom visom problemom gyvena ir lietuviškas jaunimas. Tokiom kelionėm tikriausia nėra palankūs ir tėvai, kurie pinigus sunkiai uždirda ir nenori, kad jų vaikai jais švaistytųsi. Gal kai kurie pinigai ir nebeteri, nes tapo bedarbais, biednais...

Romas Šileris

"Vilnies" vaju reikalui

Jau prasidėjo "Vilnies" vaju atnaujinimui prenumeratų ir gavimui naujų skaitytojų. Praeitais metais jis buvo sėkmingas, laukiama ir šiomet nebus prastesnis. Žinoma, tai priklausys nuo vadininkų darbštumo.

Administracija jau turi paruošus vadininkams jų kolonijose skaitytojų sąrašus. Kurie vadininkai jų dar negavote, praneškite administracijai, sąrašai kuo skubiausia bus pasiūti.

J. Malonu pranešti, kad vadininkai jau ruošiasi vajuos darbu. Detroitietė Stephanie Masytė jau paprašė tenykščių "Vilnies" skaitytojų sąrašo ir adresų. Šia proga noriu priminti ir kitiems, norintiems gauti adresus, paskambinkite ar parašykite administracijai.

SAUNUS BUVO LDS 25-TAS SEIMAS

Rugpjūčio 20-21 dienomis vyko LDS 25-tas seimas Čikagoje Holiday Inn patalpose. Seimą atidarė LDS 2-ros apskrities komiteto sekretorė Isabelle Peters. Pasveikinus delegatus, pakvietė LDS prezidentą Servit J. Gugą vesti seimo eigą. Sugiedotas Amerikos himnas vadovystėje A. De Vetso, išrinkta į mandatų komisiją Isabelle Peters, Aldona Katinas, Karen Arndt. Į komisiją įteikimui pažymėjimų išrinkta A. Rye ir Ch. Tvaska. Rezoliucijų komisijon išrinkta: Eva Mizarienė, Alfonsas Rye, Julija Marazienė, Adeline Susnis, Antanas Litvinas. Balsams skaityti išrinkta Charley Tvaska ir Aldona De Vetso.

Išrinkti du seimo pirmininkai: John Rigely ir Albert Dupsha, sekretorė Ruth Gugas. Pasiūlyta delegatams kalbėti 5 m., o svečiams 2 m. Išsamų raportą davė prezidentas S. J. Gugas. Taipgi raportavo vicepirmininkė Helen Esker-Jaskevičiūtė ir antroji vicepirm. Elizabeth Dominic. Labai rupestingai paruoštą raportą davė LDS centro sekretorė Amelija Jusovic. Finansinį raportą davė išdėtininkė Anne Yakštis. Iždo globėjai Ruth Bell, William Malin ir Povilas Venta pasakė, kad viskas vedama tvarkingai.

Išklausius visus raportus ir patiekus įvairių klausimų į kuriuos buvo teigiama atsakyta, pirmoji seimo sesija baigta 12:30 val. dieną.

Popietinė sesija prasidėjo 1:45 v. p. p., kuriai pirmininkavo A. Dupsha. Delegatai išreiškė pageidavimą, kad LDS organe "Tiesoje" tilptų ir lietuviškų raštų. Taipgi buvo pageidauta, kad "Tiesos" popierius būtų geresnis, nes dabar jis greitai suplyšta.

A. Litvinas įteikė \$247.50 sporto reikalams padengti.

Seštadienio sesija 9:30 val. ryto atidarė A. Dupsha. Buvo tęsiami kuopų delegatų raportai. Buvo iškviesti visi delegatai papasakoti, kas veikiama jų kolonijoje. Iš raportų buvo galima suprasti, koks veikimas vyksta mūsų kuopose bei kolonijose.

Baigus kuopų raportus toliau tvarką vedė antrasis pirm. John Rigey. Jis paskaitė dvi telegramas, kurios buvo suvažiavimo priimtoms.

Alfonsas Rye paskaitė dvi komisijos paruoštas rezoliucijas. Viena šios šalies prezidentui Reaganui, kurioje pasisakoma už sulaikymą gaminimo naujų branduolinių ginklų ir sunaikinimą jau esančių. Taipgi, kad nebūtų mažinama socialinis draudimas. Antroji rezoliucija buvo dėl LDS veiklos. Abi rezoliucijos priimtoms kaip skaitytos.

Pakviestas LDS prezidentas S. G. Gugas toliau vesti seimo eigą. Išrinkta įstatų ir apeliacijų komitetas: J. Rigely, Aldona De Vetso ir J. Katinas.

Nutarta sekantį seimą turėti Massachusetts valstijoje.

Paskutinėje sesijoje dalyvavo 50 delegatų.

Prezidentas S. J. Gugas paprašė delegatų atsistoti ir viena minutė tylos pagerbti mirusių narių atminimą.

Prieš baigiant seimą, sekretorė Ruth Gugas perskaitė seimo tarimus, kurie buvo vienbalsiai užgirti.

Pasibaigus seimui, delegatų pasitikimo komisijos narė Anne Krisiken kvietė delegatus dalyvauti

Vilnis, 1982 rugpjūčio 16

LDS 2-ro apskrities posėdis ir konferencija

Nuotaikingai praleidome LDS 25-tą seimą, dabar turime mestis į darbą, kad igyvendinus seimo pravesitimus. Pirmiausia prašau visų LDS 2-ros Apskrities komiteto narių dalyvauti posėdyje, kuris įvyks rugsėjo 28 d. 10:30 val. ryto "Vilnies" salėje. Taipgi prašau visų seimo delegatų pasitikimo komiteto narių dalyvauti šiame posėdyje ir atraportuoti apie atliktus darbus. Apskrities komitetas dėkingas Jums už puikų darbą. Pasitikime, kad visi minėto komiteto nariai atsilankys į šį posėdį.

Be raporto, turėsime apkalbėti būsimus kuopų konferencijos reikalus. Ji įvyks spalio 24 d., 10 val. ryto "Vilnies" salėje. Svarbu, kad tinkamai pasiruoštume. Kaip žinia, po konferencijos turėsime žaidimų popietę, tad svarbu kuo daugiau svečių susikviesti.

Lauksime abiejų komitetų narių atsilankant į šį posėdį, rugsėjo 24 dieną

Apskrities Komiteto Valdyba PATENKINTA MIELAIS SVEČIAIS

Teko sušnekti su Helen Bordner. Ji apgailėstavo, kad negalėjo dalyvauti LDS seimo bankete, bet labai buvo patenkinta, kad nors trumpam laikui pas ją paviešėjo dainininkas Albert Dupsha su draugu Richardu. Ji sakė, kad jie paviešėjo, pasidalino mintimis ir net padainavo keletą jautrių dainelių.

Gražu, kad čekiečiai stengiasi pavaišinti mielus svečius ir užmegsti draugiškus ryšius.

J. Urmonienė

bankete, kuris prasidės 7:30 val. vak.

Į banketą sugužėjo čekiečių, jau nekalbant apie delegatus. Banketas buvo labai šauniai paruoštas. Nėrūko įvairių ir skoningų patiekalų. Baigus valgyti; Anna Krisiken, kuri pirmininkavo meninei programai, padėkojo svečiams už jų skaitlingą atsilankymą ir paprašė išklausti dainų programos. Ji pirmiausiai pristatė Lakštutes padainuoti ir būdama viena iš jų, ji kartu dainavo, vadovaujant Valerijai Urbikienei. Lakštutės padainavo dvi dainas. Solo dainavo Amelia Young, Stasys Kuzmickas, A. Dupsha ir Aldona De Vetso. Trumpai suglaudus visi dainininkai labai puikiai atliko savo partijas ir banketo dalyviai nesigailėjo aplodismentų. Šaunioji pirmininkė Anna Krisiken padėkojo dainininkams už šaunų programos atlikimą, o svečiams už dėmesį.

Pasibaigus banketui, dar ilgai tarp banketo dalyvių tęsėsi draugiški pokalbiai.

Delegatai išreiškė užuojautą drg. Pranui Olsonui ir pasiuntė užuojautos laiškutį. Jis buvo delegatų pasitikimo komisijoje, bet ištikus širdies smūgiui ir pergyvenus operaciją, negalėjo pats seime dalyvauti. Delegatai klausė, kodėl nesulaukia jubiliejinio žurnalo. Komisija užtikrino, kad dar šiais metais sulauks.

Trumpai pasakysiu, kad pats seimas buvo daugiau angliškasis, o ne lietuviškasis, kaip seniau būdavo. Tačiau tarimais neatiliko nuo pirmesniųjų. Nors nariais netaip skaitlingas LDS, bet turtingas. Jo turtas siekia \$1,476,331.

Linkėtima LDS dar ilgo ir garingo amžiaus.

Dalyvė

Tarp mūsų

— Kad serga ir randasi ligoninėje Peter Gaidam sužinojome išvakarėse LDS suvažiavimo. Tą dieną "Lakštutės" repetavo "Vilnies" salėje, o Vandos Gaidam repeticijoje nebuvo, ko ji niekad neapleisdavo. Visiems buvo staigmena, kad jos vyras serga.

— Buvo smagu susitikti iš St. Petersburgo, Fla., atvažiavusį dainininką Stanley Kuzmicką. Jis buvo užėjęs į "Vilnies" raštinę proga, kai "Lakštutės" repetavo irgi parapetuoti prie piano su V. Urbikas, pasiruošti LDS bankete dainuoti.

— Kadangi Frank ir Antanina Vaitkai turėjo dalyvauti savo giminės laidotuvėse, tai "Vilnies" rugpjūčio 19 dienos laidą paštui paruošė tik vieni John Feiza ir Antanas Litvinas. Ačiū jiems už pasitempimą lairkraščių paruošti išsiuntimui prenumeratoriams.

— Čikagoje lankėsi plačiai žinomas ne tik Lietuvoje, o ir visoje Tarybų Sąjungoje, kino artistas Donatas Banionis su žmona Ona. Jie čia buvo atvykę asmenine viza giminių iškviesti. Mūsų S. J. Jokubkai irgi buvo miela susitikti šiuos senus savo bičiulius. Draugai Banioniai rugpjūčio 26 per Montrealį išvyko atgal į Lietuvą.

— Į LDS suvažiavimą Čikagon buvo atvykusi "Laisvės" redaktorė Ieva Mizarienė, direktorių pirmininkas Povilas Venta su žmona Nellie, direktorė Nastė Buknienė ir daug kitų svečių kaip iš Niujorko, taip iš kitų miestų.

— Julia Urmonienė yra viena iš tu, kuriems visuomet esti galvoje laikraščio "Vilnies" reikalai. Per LDS suvažiavimą ji gavo laikraščiu aukų \$10.00 nuo Paul ir Nellie Ventų ir \$20.00 brooklynietės Ona Pečiulis. Ačiū.

— Iš Julijos Urmonienės sužinojome, kad Peter Gaidam rimtai buvo susirgęs. Beveik jau aštuoneri metai ji kamuoja skilvyje opa. Kelis kartus anksčiau jis turėjo imti kraujo. Šį kartą nors nereikėjo kraujo, bet gydytojai rimtai susirūpino jo liga.

— Alice Jonikienė atsiuntė ekstra pranešimą dėjuodamosi, kad ji jau great grandmother. Jos sūnaus

Leon Yonik duktė birželio 29 dieną pagimdė sūnų. Yra ko džiaugtis Alicei, bet aš žinau dar ne ne septyniadesimties metų moterį, kuri jau tryliką kartą great grandmother. Alicei gal nepatiks, bet taip yra.

— Mano sesuo Della Kent ir jos vyras Dan rugpjūčio 26 buvo atvykę į Čikagą keletai dienų. Jie atvežė savo anūką, kuris vasaras pas juos leidžia, kol rudenio reikia eiti į mokyklą.

— Lou's sesuo, pas kurią mudu leidome laiką, kai buvome nuvykę į Clearwater, Fla., kelinta savaitė kaip Čikagoje pas savo sūnų. Gerai jai Čikagoje, kad šiuo metu kaip tik palankiausias oras vizitoriams.

— Julija Urmonienė aplankė ligoninėje Mary Balčaitis, kurią netoli 71-mos ir Campbell gatvių užlėkęs ant šaligatvio sunkvežimis sužeidė. Mary Balčaitis yra bridgeportiečių Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros klubo narė.

— Martha Marquardt nors yra lietuvė, bet pamėgo olandišką ruginę duoną, kurios galima gauti pirkti Beverly Hills parduotuvėje kartą per savaitę. Kai Martha baigia kepalą suvalgyti, vėl skambina, kad užsakyčiau jai. Daugiau nusipirkus pasideda į šaldytuvą, kad nesusenėtų. Pardavėjos mano balsą jau pažįsta ir užsakymą padeda į šalį, kol nuvykus paimu.

— Antanas Litvinas labai patenkintas, kad Continental restorane po remonto galima gauti ir gerimų. Antanas yra mėgėjas konjako, dažnai restorane nuperka ir savo pažįstamiems bei draugams.

Nellie

SKAITAU DR. J. KAŠKAITĮ

Mano lietuvių kalba yra silpna, ne tokia, kokios aš norėčiau, bet vis tiek skaitau Dr. J. Kaškaičio knygą "Iš atsiminimų". Si knyga man įdomi ir tuo, kad jos autorius Dr. Kaškaitis, kurio sveikatos patarimus laikraščiuose mano motina godžiai skaitydavo ir išsikirpus iš laikraščių pasidėdavo.

Taipgi turiu pasakyti, kad su šiuo žmogumi turėjau laimės susirašinti, kai jis nuvyko į Lietuvą nuolatiniam gyvenimui. Dažnai su juo per laiškus pasidalindavome mintimis, ypač apie Lietuvos žmonių sveikatą, po sunkių perkentėjimų karo metu.

Nellie

HAMDEN, CONN.

MIRUS

Tessei Sholūnienei

Reiškiamo nuoširdžią ir gilią užuojautą jos dukrai Mildred Cunningham, Hamden, Conn., sūnui, anūkams, artimiesiems bei draugams.

LITHUANIAN SENIOR CITIZENS
KLUBO VALDYBA ir NARIAI
St. Petersburg, Fla.

MIRUS

Albert Pavilionis, Libertyville, Ill., Joseph Kaross, San Leandro, Cal., Mylda Zukas, Gulfport, Fla., Walter Gugas, Detroit, Mich., F. Walaitis, Clearwater, Fla.

Reiškiamo širdingą užuojautą jų šeimoms ir artimiesiems. Žinokite, kad ir mes liūdime su jumis.

MILLIE KANCERE, Burbank, Ill.
VYTO and DOVIE YOTKA, Chicago, Ill.

LINKĖJIMAI IŠ KANADOS

Jean ir Richard Misevičiai rašo iš Kanados ir prašo pasveikinti čekigiečius. Jie sako, kad nuotaikingai leidžia laiką Kanadoje. Ypač grožisi Toronto miestu. Džiaugiasi, kad jų vyriausias sūnus paliko manouse tvarkyti prekybą tai jie nerūpestingai leidžia laiką.

Smagu, kad jie nepamiršta savo senų draugų pasveikinti **Vilniatė SUŽEIDĖ MARY BALČAITIENĖ**

Rugpjūčio 17 d. drg. Mary Balčaitienė ėjo 71 St. arti Campbell Ave. Neatsargus automašinos vairuotojas užvažiavo ant šaligatvio ir ją patrenkė. Krisdama ne tik susitrenkė, bet ir sulaužė koją. Nelaimingoji likosi nuvežta į Holy Cross ligoninę, 2701 W. 68 St. Skubiai buvo jai suteikta pirmoji pagalba ir koja įdėta į gipsą.

Rašant žinią, nebuvo žinoma, kaip ilgai jai teks pabūti ligoninėje. Ji yra Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narė, taipgi Roselando Lietuvių Moterų klubo ir kitų pažangių organizacijų narė bei "Vilnies" skaitytoja. Pasitikiu, kad klubietės pasistengs ją aplankyti.

Nuo savęs linkiu sėkmingo pasveikimo. J. Urmonienė

Kultūrietės aptarė draugijos reikalus

Rugpjūčio 17 d. įvyko Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių susirinkimas. Narių atsilankė neperdaugiausia gal ir todėl, kad buvo karšta diena. Susirinkimą atidarė draugijos vicepirmininkė Antanina Vaitkienė ir vedė tvarką.

Sekretorė perskaitė pereito susirinkimo protokolą, kuris buvo priimtas kaip skaitytas.

Valdyba davė raportą iš savo veiklos, pažymėdama, kad rūpinasi draugijos reikalais ir atlieka visus darbus, kurie liečia draugiją ir jos veiklą.

Ligonių lankytojos raportavo, kad vis dar rimtai nesveikuoja drg. Lucille Matuzienė. Pranešta, kad gauta žinia iš St. Petersburg, Fla., kad rimtai nesveikuoja drg. Vera Žiūrienė (buvusi Kasparienė). Taipgi nesveikuoja kelios kitos draugės, bet dar randasi namuose. Linkėtina draugėms atgauti sveikatą ir vėl dirbti su mumis.

Pasitarta rudens sezono suruošti kokią renginį, bet tas klausimas paliktas sekančiam susirinkimui.

Gautas laiškas iš Springfieldo dėl leidimo. Valdyba pasižadėjo reikalą sutvarkyti.

Atžymėta gimtadieniai narių, kurios gimusios rugpjūčio mėnesį: Lucille Maruzienės, Anna Peters, V. Urbikienės, V. Salmuolienės, Anna De Salvo, Sharon Bannert, M. Valaitienės, E. Klastauskienės, M. Plauškienės, M. Balčaitienės, A. Drušekienės, A. Pauliukienės. Joms palinkėta sveiko, darbingo ir ilgo amžiaus ir sudainuota Ilgiausių metų.

Drg. Martha Plauskienė savo gimtadienio proga įteikė draugijai \$7 dovaną, taipgi Alisė Pauliukienė savo gimtadienio proga apdovanojo draugiją \$5.

Po susirinkimo buvo draugiškas pasivaišinimas, kurį paruošė draugės A. Vaitkienė ir A. Pauliukienė.

Kitas draugijos narių susirinkimas bus rugsėjo 21 d., 12 val. dieną, "Vilnies" salėje. Prašau nars dalyvauti. Sekr. J. M-nė
12

Walteris Dorinas išvyko į Lietuvą

Plačiai čekigiečiams žinomas Walter Dorinas, šiuo metu gyvenantis San Diego, Cal., rugpjūčio 23 dieną Skandinavijos oro linijos lėktuvu išvyko į Lietuvą paviešėti tenai mažiausia mėnesį laiko.

Savo namus San Diege pasaugoti Walteris pasikvietė iš Los Angeles taipgi čekigiečiams plačiai žinomą Bronių Gelgotą, kuris irgi "Vilnies" kolektyvui bei savo draugams ir pažįstamiems Čikagoje siūnčia geriausius linkėjimus.

Walteris Dorinas toliau savo laiške pažymi, kad jo sūnaus daktaro Walterio vyresnioji duktė neseniai ištekėjo. Tai ne vienam čekigiečiui staigmena! Tarytum kiek čia seniau Dorino sūnus Walteris buvo berniukas, kai draugai Dorinai gyveno Čikagoje. X.

Metai be Adeles Ziksienės

Adelė Ziksienė-Zik

Rugsėjo 17 d. bus lygiai metai, kai sustojo plakusi mielos Adelytės Ziksienės-Zitkevičienės jautrioji širdis. Jos asmenyje pažangus judėjimas neteko veiklios, nuoširdžios ir daug dirbusios pažangos labai asmenybės. Velionė daugelį metų gyveno Čikagoje ir abu su savo velioniu vyru daug dirbo pažangos labui. Jos vyras Kazimieras—Charley Žitkevičius ilgokai ėjo "Vilnies" direktijos nario pareigas ir visuomet rūpinosi įvairiais renginiais, o Adelytė gražiai veikė LKM chore, taipgi buvo iki mirties Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros klubo narė. Dalyvavo "Vilnies" vajuose. Abu dažnai parašydavo ir laikraštį "Vilnis". Jei neklystu, ji kartą laimėjo prizą už įdomiausių rašinėlių, parašytą į Amerikos Lietuvių Darbininkų Susivienijimo žurnalą.

Prieš 25 metus ji su savo mylimu vyru persikėlė gyventi į Kaliforniją, kur gyveno jos vienturtė dukra, brolis ir daug draugų. Jie Kalifornijoje nenutolo nuo pažangaus judėjimo. Veikė tenykščiose organizacijose ir gražiai rėmė pažangią spaudą. Gyveno Redlands mieste, bet veikė Los Angeles, Cal., esančiose organizacijose.

Nesistengsiu suminėti jos gražių darbų, nes tam reikėtų ištisos knygos. Tik pasakysiu, kad velionių Žitkevičių asmenyse, pažangus judėjimas neteko stambių šulų. Jie savo gyvenime atliko tai, ką sąmoningas ir susipratęs žmogus turi atlikti. Tad pilnai užsitarnavo aukštos pagarbos. Jų kilnus atminimas pasiliks neužmirštas tų, su kuriais jie taip nuoširdžiai ir pavyzdingai dirbo.

Lai jiems bus ramu ilsėtis Redlands miestelio kapinių mauzolijaus sienoje, kur palaidoti jų pelelai. Vyšnutė

Vaikų rūpestiai

Prie Jewel ar Dominick supermarketų visuomet esti vaikų, laukiančių ar kas nepaprašys, kad išsineštų iš supermarketo krepšį padėtų nunešti prie automašinos, kad gavus už patarnavimą arbatpinigių.

Tų vaikų klausantis, štai kas teko užgirsti. Viena mergaitė kitai sako: Motina liepė, kad šiandien parneščiau du dolerius. Kita jai sako: Tu esi laiminga. Mano motina liepė parnešti keturis dolerius. Trečia liūdnei aimanuoja: Abidvi jūs laimingos. Mano motina laukia, kad parneščiau penkis dolerius, ar pavyks tiek uždirbti, nežinau.

Nors vaikai prie supermarketų irzlūs, lenda prie žmonių, siūlosi panešėti, bet darosi gaila jų, kai dėl dolerio kito turi stovėti prie parduotuvės durų, maišytis žmonėms po kojomis.

Ir, kai žmogus pagalvoji, ar ne prez. Reagano reagonomikos pasėka? Nellie

Mirė Steponas Kanapė

Stepono Kanapės dukterėčia Olga Kreivėnienė telefonu iš Floridos pranešė, kad ten rugpjūčio 28 d. mirė jos dėdė Steponas Kanapė, sulaukęs 88 metų amžiaus. Velionio kūnas sukremuotas, kaip buvo sukremuotas jo velionės žmonos.

Steponas Kanapė plačiai buvo žinomas čekigiečiams lietuviams kaip uolus pažangietis, aktyvus organizacijose darbuotojas. Per ilgus metus jis Čikagoje vertėsi maisto produktų bizniu. Prieš keliolika metų Kanapės persikėlė į Florida, kur išgijo gražią nuosavybę. Steponą ištko nelaimė—mirė jo žmona. Paguoda liko, žmonos sesers duktė Olga.

Gyvendamas Floridoje, Fortlandale mieste, Steponas su žmona neužsidarė vienvėje. Ten irgi veikė tarp lietuvių, priklausė jų organizacijose, ypač uoliai lankė Miami pažangių lietuvių klubą. X.

APIE SUDEGUSI DAVID RESTORANA

Netoli "Vilnies" įstaigos, ant 31-mos gatvės ir Halsted kampo daugelio mėgiamas David's restoranas prieš kiek laiko sudegė. Iš pastato liko tik mūrinis skeletas. Dabar tas pastato mūrinis skeletas nugriautas, sklypas sulygingtas stovi tuščias, tarsi koks didelis laukas. Einant pro šalį darosi keista, kaip nuo neatmenamų laiku ten stovėjo didžiulis namas ir jame vyko, galima sakyti, liuksusinio restorano biznis.

Kada kas bus pastatyta tame tuščiame sklype, vargu pasakyti. Mes, kaimynai, laukiame. Gal bus pastatytas vėl restoranas.

Nellie

PETRAS GAIDAM LIGONINĖJE

Mūsų mėgiamos solistės Vandutės vyras Petras Gaidam randasi Little Co. of Mary ligoninėje, 2800 W. 95 St. Jis ten gydytojo pasiūstas, kad pašalinus opą skrandyje, kuri jau ilgokas laikas jį vargina. Kaip ilgai Petruis teks pagulėti ligoninėje, nežinia tačiau drįstu manyti, kad iki skaitysite šią žinią, jis bus grįžęs į namus ir baigs sveikti jo mylimos žmonos Vandutės slaugomas.

Linkėtina mielam Petruis sėkmingai pasveikti. J. Urmonienė

MIRĘ LIETUVIAI

Rugpjūčio 17 d. mirė Anna Yanachus, sulaukusi 82 metų, gimusi Chicago, Ill.

Rugpjūčio 18 d. mirė Mykolas Galeckas, sulaukęs 86 metų, gimęs Lietuvoje, Biržų apskrityje, Medekių kaime. Amerikoje išgyveno 19 metų.

Rugpjūčio 21 d. mirė Peter Lop-ton, sulaukęs senatvės, gimęs Lietuvoje, Silalės parapijoje. Amerikoje išgyveno 70 metų.

Rugpjūčio 25 d. mirė Morta Sedvytis, gimusi Lietuvoje, Klaipėdos krašte. Amerikoje išgyveno 31 metus.

GULFPORT, FLA.

MIRUS

Mildai Žukas

Reiškiamė gilią užuojautą jos pusseserei Anna Wenzel, gyvenančiai Aliaskoje, mirusio vyro Walterio sesutei Helen Žukas-Pine ir jos šeimai Columbus, Ohio, uošvei Helen Žukienei Binghamton, N. Y., artimiesiems ir draugams.

LITHUANIAN SENIOR CITIZENS
KLUBO VALDYBA ir NARIAI
St. Petersburg, Fla.

Milda Žukas

Gyveno Gulfport, Florida, mirė 1982 metų liepos 25 dieną, sulaukusi 74 metų, gimusi Amerikoje.

Dideliame nuliūdime pasiliko jos pusseserė Anna Wenzel, gyvenanti Aliaskoje, prieš dvejuis metus mirusiosios vyro kompozitoriaus Walterio sesutė Helen Žukas-Pine su šeima, gyvenanti Columbus, Ohio, uošvė Helen Žukiene, gyvenanti Binghamton, N. Y.

Priklausė St. Petersburgo Piliečių Klubui, LLD ir LDS kuopoms.

Kūnas buvo sukremuotas Gulfport, Floridoje.

Liūdinti HELEN ŽUKAS-PINE
ir jos šeima

Vilnis, 1982 rugsėjo 16